

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาผลตอบแทนและต้นทุนการผลิตของสับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

A Study on Returns and Costs of Pineapple Production
in Amphor Tayang, Changwat Phetchaburi

T097607

โดย

นายญาณวุฒิ เจริญวิกุล

ปศ.
อว 238 ก
2542

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 97607
วัน,เดือน,ปี.....

เสนอ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. 2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1947

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

การศึกษาผลตอบแทนและต้นทุนการผลิตของสับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

A Study on Returns and Costs of Pineapple Production

in Amphor Tayang, Changwat Phetchaburi

ของ

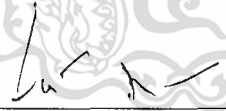
นายญาณวุฒิ เจริญวิกุล

ได้รับการตรวจสอบอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

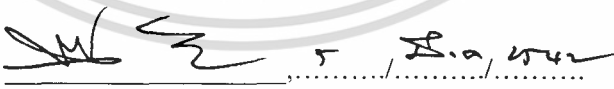
เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2542

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

..... 5/3/2542

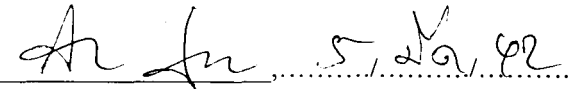
(อาจารย์วิชเชษฐ์ มณีรัตน์)

กรรมการปัญหาพิเศษ

.....

(ดร. วิรัช กระแสร์รัตน์)

หัวหน้าภาควิชาฯ

..... 5/3/2542

(อาจารย์เสาวคนธ์ เลิศกาญจนะ)

- 1 ส.ป. 2542

ฟพ.
พ. 238 ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: การศึกษาผลตอบแทนและต้นทุนการผลิตของสับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

โดย: นายญาณวุฒิ เจริญวิกุล

ชื่อปริญญา: วิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก: บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ: วิเชษฐ์ มณีรัตน์, 5/8/2542

(วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

สับปะรด เป็นพืชที่มีความสำคัญต่ออำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีชนิดหนึ่ง เนื่องจากใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมผลไม้กระป๋อง ซึ่งปัจจุบันพบว่าอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่เพาะปลูกถึง 25,650.25 ไร่ เป็นวัตถุดิบป้อนเข้าโรงงานสับปะรดกระป๋องได้ปละกว่าหมื่นตัน และยังมีแนวโน้มการปลูกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้ในช่วงสับปะรดออกสู่ตลาด เกิดปัญหาสับปะรดล้นตลาด และส่งผลให้ราคาสับปะรดตกต่ำอยู่เป็นประจำ อย่างไรก็ตามการทำไร่สับปะรดก็ยังสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรชาวไร่สับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี แต่ยังมีข้อจำกัดต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น เกษตรกรประสบกับปัญหาด้านเงินทุน ต้นทุนการผลิตสูง ประกอบกับเกษตรกรเองมีความรู้ที่น้อย และยังไม่มีการรวมกลุ่มกันที่จะสร้างพลังกันในการต่อรองราคาขาย จนในบางครั้งทำให้เกษตรกรได้ผลตอบแทนไม่คุ้มกับต้นทุนที่ได้ลงทุนไป จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุงแผนการผลิตของการปลูกสับปะรดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ปลูกสับปะรด ศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตและการตลาดของสับปะรด พร้อมทั้งศึกษาด้านทุนการผลิตและผลตอบแทน ทั้งนี้ยังวิเคราะห์ผลตอบแทนเพื่อหาระยะเวลาคืนทุนและมูลค่าปัจจุบันสุทธิ โดยการรวบรวมข้อมูลการเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี รวม 43 ราย

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาราคาปุ๋ย ยากำจัดวัชพืชและอุปกรณ์ทางการเกษตร ค่าจ้างแรงงาน ค่าห่อพันธุ์สับปะรดมีราคาสูงจนเป็นเหตุให้ต้นทุนการผลิตสูง และปัญหาภาวะสับปะรดล้นตลาดบางช่วงเป็นเหตุทำให้ราคาสับปะรดตกต่ำ สำหรับการวิเคราะห์ผลตอบแทนพบว่ากรณีไม่รวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเป็นต้นทุนการผลิต เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจะมีระยะเวลาการจ่ายคืนทุน 1 ปี 5 เดือน 29 วัน นั่นแสดงว่าเกษตรกรมีระยะเวลา

เวลาที่คืนที่ในรุ่นที่ 2 และมูลค่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิของการปลูกสับปะรดของเกษตรกร ณ อัตราผลตอบแทนเป็นเอกสารที่ 10% สำหรับการใช้เงินเพื่อการศึกษานี้ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 10 มีค่าเท่ากับ 1,770.71 บาท ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนไม่วารณใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชั้นตำร้อยละ 15 มีค่าเท่ากับ 1,504.89 บาท ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนชั้นตำร้อยละ 20 มีค่าเท่ากับ 1,254.49 บาท ซึ่งมูลค่าปัจจุบันสุทธิทั้งสามมีค่ามากกว่าศูนย์ แสดงว่าการทำไร่สับปะรดของเกษตรกรให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าสำหรับการลงทุน สำหรับการทำไร่สับปะรดเมื่อรวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุนการผลิตในการทำไร่สับปะรดพบว่า ระยะเวลาการจ่ายคืนทุนประมาณ 1 ปี 7 เดือน 7 วัน นั้นแสดงว่าเกษตรกรมีระยะเวลาคืนที่ในรุ่นที่ 2 และมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนชั้นตำร้อยละ 10 มีค่าเท่ากับ 1,306.32 บาท ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนชั้นตำร้อยละ 15 มีค่าเท่ากับ 1,086.37 บาท และ ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนชั้นตำร้อยละ 20 มีค่าเท่ากับ 898.35 บาท ซึ่งแสดงว่าการทำไร่สับปะรดกรณีรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน สามารถให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน

จากการศึกษาเรื่องนี้มีข้อเสนอแนะในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้ดังนี้ เกษตรกรควรปลูกสับปะรดมากกว่า 1 รุ่น และเกษตรกรไม่ควรทำไร่สับปะรดต่อจากรุ่นที่ 4 ไปหลาย ๆ รุ่น คือพอจบรุ่นที่ 4 ก็ให้ทำการรื้อแล้วปลูกใหม่ เพราะหลังจากรุ่นที่ 2 พบว่ารายได้ที่ได้จะมีค่าลดลงเรื่อย ๆ ถ้าเกษตรกรยังปลูกต่อไปอาจทำให้ขาดทุนได้ และเกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มกันจัดซื้อปุ๋ย ยากำจัดวัชพืชเพื่อที่จะได้จัดซื้อในราคาที่ลดลง และมีอำนาจต่อรองราคาจำหน่ายสับปะรดที่สูงขึ้น ทั้งนี้ควรมีการจัดสรรช่วงการออกผลผลิตให้มีกระจายตลอดปี เพื่อจัดปัญหาสับปะรดล้นตลาด และราคาจำหน่ายตกต่ำ อาจทำโดยการจัดหาแหล่งน้ำอื่นแทนการร่อนน้ำจากธรรมชาติ สำหรับความช่วยเหลือที่เกษตรกรต้องการจากหน่วยงานราชการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ต้องการให้มีการประกันราคาสับปะรดให้มีค่าสูงขึ้น และต้องการให้มีการจัดบริการข้อมูลข่าวสารด้านการผลิต ด้านการตลาดของสับปะรดและเทคนิคการปลูกสับปะรดสมัยใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปลูกสับปะรด

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ก็ด้วยความกรุณา ในการให้คำแนะนำแนวทางในการทำปัญหาพิเศษ ตลอดจนได้รับการตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ให้มีความถูกต้องและติดตามการทำงานอย่างสม่ำเสมอ โดย อาจารย์วิเศษฐ์ มณีรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ของ ขอบคุณ ดร.วิรัช กระแสร์ฉัตร กรรมการปัญหาพิเศษ ในการให้คำแนะนำแนวทางในการทำปัญหาพิเศษ พร้อมทั้งเรื่องการเรียบเรียงและจัดรูปแบบการเขียนปัญหาพิเศษเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ตัวอย่างเกษตรกรในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีทุกท่าน ในความเอื้อเฟื้อ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำปัญหาพิเศษ และขอขอบคุณ คุณสมศักดิ์ เกตุณี และคุณสรายุทธ อยู่อินทร์ เจ้าหน้าที่ควบคุมห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร ที่ให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การทำปัญหาพิเศษด้วยดีตลอดมา

นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ ตลอดจนพี่น้องทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ และเป็นกำลังใจให้การทำปัญหาพิเศษครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดีตลอดมา สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อน ๆ ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตรทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ และคอยได้ถามถึงความก้าวหน้าของปัญหาพิเศษมาโดยตลอด

ญาณวุฒิ เจริญวิกุล

มีนาคม 2542

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์	4
การตรวจเอกสาร	6
วิธีการศึกษา	7
บทที่ 2 อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี การผลิตและการตลาดของสับปะรด	10
อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	10
การผลิตสับปะรด	10
การตลาดสับปะรด	17
บทที่ 3 ผลการศึกษา	25
ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรชาวไร่สับปะรด	25
ต้นทุนการปลูกและผลตอบแทนการปลูกสับปะรด	29
ความคิดเห็นในการปลูกสับปะรดของเกษตรกร	43
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลตอบแทนการปลูกสับปะรด	44
การวิเคราะห์ผลตอบแทนการปลูกสับปะรด เมื่อไม่รวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน	45

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

การวิเคราะห์ผลตอบแทนการปลูกสับปะรด เมื่อรวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน	49
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	54
สรุป	54
ข้อเสนอแนะ	56
เอกสารอ้างอิง	58
ภาคผนวก ก ตารางค่าแฟคเตอร์ของอัตราส่วนลด	60
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแบบสอบถาม	61

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประเทศส่งออกสับปะรดกระป๋องที่สำคัญของโลก ปี พ.ศ. 2528	2
2	ประเทศส่งออกสับปะรดกระป๋องที่สำคัญของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2540	3
3	ปริมาณผลผลิตสับปะรดในปีการเพาะปลูก 2531/32-2541/42 (พินตัน)	12
4	เนื้อที่ให้ผลผลิต ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ปีการเพาะปลูก 2539-2540 รายจังหวัด	14
5	พื้นที่ปลูกและปริมาณการผลิตสับปะรดของอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ปีการเพาะปลูก 2540/2541	15
6	ปัญหาและอุปสรรคการปลูกสับปะรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	17
7	ราคาเฉลี่ยของสับปะรดโรงงานปี พ.ศ. 2530-2541 (บาทต่อกิโลกรัม)	20
8	ปริมาณการส่งออกสับปะรดสดของประเทศไทยปี พ.ศ. 2536-2540 (ตัน)	21
9	ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรชาวไร่สับปะรดอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ปีการเพาะปลูก 2540/2541	26
10	พื้นที่ปลูกสับปะรด	29
11	ลักษณะการถือครองที่ดิน	30
12	อัตราค่าเช่าที่ดิน และประเภทสับปะรดที่ปลูก	30
13	ต้นทุนการเตรียมดิน	31
14	ต้นทุนหน่อพันธุ์สับปะรด	32
15	ต้นทุนการปลูกสับปะรดครั้งแรก	32
16	ต้นทุนการใส่ปุ๋ยสับปะรด	34
17	ต้นทุนการกำจัดวัชพืช	35
18	ต้นทุนแคะจุกสับปะรด	35
19	ต้นทุนคลุมผลสับปะรด	36
20	ต้นทุนการตัดสับปะรด	37
21	ต้นทุนค่าขนส่งสับปะรด	37
22	เครื่องจักร และอุปกรณ์การเกษตรที่ใช้ในการปลูกสับปะรด	39
23	ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ และค่าซ่อมแซม	39

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 24 ค่าเช่าที่ดิน 40
 ไม่วารณใดๆ ฟังสน อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่	หน้า
25	รายได้จากการจำหน่ายสับประรด 41
26	รายได้ ต้นทุน กำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อไร่ของการปลูกสับประรด เมื่อไม่รวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน (บาท) 42
27	เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิต่อไร่ของการปลูกสับประรด ของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี (บาท) 45
28	มูลค่าซากเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ เมื่อสิ้นอายุ การปลูกสับประรดปีที่ 4 46
29	ผลการคำนวณระยะเวลาการจ่ายคืนทุนต่อไร่ของการปลูกสับประรด ของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี (บาท) 47
30	ผลการคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิต่อไร่ของการปลูกสับประรด ของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี (บาท) 49
31	ผลการคำนวณกำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อไร่ของการปลูกสับประรด เมื่อรวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน (บาท) 50
32	ผลการคำนวณเงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิต่อไร่ปลูกสับประรด เมื่อรวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน (บาท) 51
33	การปลูกสับประรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อรวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน (บาท) 51
34	ผลการคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิต่อไร่ของการปลูกสับประรด ของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อรวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน (บาท) 53

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	11
2	การตลาดสับประรดสด	19
3	วิถีทางการตลาดของสับประรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	24
4	เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิสะสมรายปี เมื่อไม่รวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน	47
5	เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิสะสมรายปี เมื่อรวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน	52

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

สับปะรดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย ได้ปีละกว่าพันล้านบาท ส่วนใหญ่ส่งออกในรูปแบบของสับปะรดกระป๋อง โดยในปี พ.ศ. 2538 ประเทศไทยสามารถส่งออกได้เป็นอันดับหนึ่งของโลก คือมีปริมาณการส่งออกร้อยละ 41.60 ของปริมาณส่งออกทั่วโลก (ตารางที่ 1) และในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยมีปริมาณการส่งออกสับปะรดกระป๋อง 0.28 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 199.30 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยแบ่งเป็นรายประเทศได้ดังนี้ (ตารางที่ 2)

สับปะรดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีเนื่องเป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญมีพื้นที่ปลูกถึง 25,650.25 ไร่ มีผลผลิตเป็นวัตถุดิบป้อนเข้าโรงงานสับปะรดกระป๋อง ได้ปีละกว่าหมื่นตัน สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรชาวไร่สับปะรดได้เป็นจำนวนมาก แต่ในปัจจุบันพบว่า เกษตรกรชาวไร่สับปะรดมีต้นทุนในการปลูกสับปะรดเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากราคาของหน่อพันธุ์ ปุ๋ย ยากำจัดวัชพืช และค่าแรงงานมีค่าสูงขึ้นจนอาจทำให้เกษตรกรประสบปัญหาขาดทุนได้ ซึ่งในพื้นที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เกษตรกรผู้ที่ปลูกสับปะรดโดยประมาณส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ยังไม่มีการรวมกลุ่มที่จะสร้างพลังต่อรองในการขาย และการกำหนดราคาสับปะรด และยังไม่ได้รวมกลุ่มต่อรองราคาปุ๋ยและยากำจัดวัชพืช เกษตรกรจึงยังต้องซื้อปุ๋ยและยากำจัดวัชพืชในราคาที่สูงอยู่

ในปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่อำเภอท่ายางเริ่มหันมาปลูกกันมากขึ้น เพราะสับปะรดเป็นพืชที่สามารถทนแล้งได้มากกว่าพืชอื่น ๆ จนทำให้เกิดปัญหาผลผลิตล้นตลาด และปัญหาราคาคงต่ำตามมา ทั้งนี้ทั้งนั้นเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ต้นทุนการผลิตอยู่ในระดับสูง แต่ขาดเงินทุนหมุนเวียนและขาดแหล่งเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ขาดการชลประทานที่ดี คือเกษตรกรส่วนใหญ่ยังปลูกสับปะรดโดยอาศัยธรรมชาติ ซึ่งถ้าเกิดภาวะฝนแล้งติดต่อกันก็จะทำให้สับปะรดขาดน้ำ เป็นโรคเสียหายขายไม่ได้ แต่ถ้าหากได้มีการชลประทานที่ดีแล้ว จะทำให้ผลผลิตสับปะรดที่มีคุณภาพตามต้องการ

ด้านการตลาดเกษตรกรผู้ปลูกมักจะได้รับความสะดวกในเรื่องราคาผลผลิตมีราคาต่ำมากในบางช่วง เนื่องจากเป็นช่วงระยะที่สับปะรดออกสู่ตลาดมากถึงแม้ในบางช่วงราคาของสับปะรดด้านการค้าจะมีราคาค่อนข้างสูง อีกแต่ก็เป็นช่วงที่สับปะรดออกสู่ตลาดน้อยหรือขาดแคลน และสับปะรดที่นำไปใช้

เกษตรกรนำมาขายให้โรงงานไม่ได้มาตรฐานตามที่โรงงานต้องการ และในบางครั้งเกษตรกรไม่สามารถขายผลผลิตของตนเองได้ก็ต้องทิ้งไป ทำให้เกิดการสูญเสียขึ้นได้

แม้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดได้ประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย แต่สับปะรดก็สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวมากพอสมควร ถึงอย่างไรเกษตรกรยังขาดความเข้าใจในเรื่องของระบบการลงทุนผลิตที่ดี และผลตอบแทนที่จะได้รับว่ามีความคุ้มค่ากับการที่ได้ลงทุนไปหรือไม่ ดังนั้นถ้าได้มีการศึกษาผลตอบแทนและต้นทุนการผลิตของสับปะรดอย่างถูกต้องก็น่าที่จะทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการผลิตอย่างถูกต้องและสามารถหาแนวทางพัฒนาการผลิตสับปะรดต่อไปได้

ตารางที่ 1 ประเทศส่งออกสับปะรดกระป๋องที่สำคัญของโลก ปี พ.ศ. 2538

ประเทศ	การส่งออกสับปะรดกระป๋องจากปริมาณรวม ¹	
	ร้อยละ (จากปริมาณ)	
ไทย	41.60	
ฟิลิปปินส์	14.40	
อินโดนีเซีย	8.50	
มาเลเซีย	4.10	
สิงคโปร์	4.10	
เนเธอร์แลนด์	4.60	
เยอรมนี	2.10	
เบลเยียม	1.30	
สหรัฐอเมริกา	0.70	
เม็กซิโก	0.20	
เคนยา	8.80	
แอฟริกาใต้	8.20	

หมายเหตุ¹ ปริมาณรวมการส่งออกสับปะรดกระป๋อง 978.8 ล้านตันและมูลค่ารวม 562.9

ล้านเหรียญสหรัฐ ฯ

ที่มา: (Food and Agriculture Organization, 1995)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 ประเทศส่งออกสับประรดกระป๋องที่สำคัญของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2540

ประเทศ	การส่งออกสับประรดกระป๋องจากปริมาณรวม ¹
	ร้อยละ (จากมูลค่า)
ญี่ปุ่น	8.40
ไต้หวัน	4.10
เยอรมนี	12.80
เนเธอร์แลนด์	9.30
สหราชอาณาจักร	6.40
ฝรั่งเศส	6.40
สเปน	2.60
เบลเยียม	2.20
ฟินแลนด์	2.20
อิตาลี	1.80
สหรัฐอเมริกา	13.90
แคนาดา	4.70
อาร์เจนตินา	1.90
ซาอุดีอาระเบีย	2.60
ออสเตรเลีย	2.20

หมายเหตุ¹ ปริมาณการส่งออกสับประรดกระป๋อง 0.28 ล้านตันและมูลค่า 199.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2541)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ปลูกสับประรดในเขตพื้นที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดของสับประรดในพื้นที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

เอกสาร 3. เพื่อศึกษาด้านทุนการผลิต ผลตอบแทน และวิเคราะห์ผลตอบแทนในการปลูกสับประรด นด้านการค้าของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการผลิตสับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ปลูกสับปะรดในพื้นที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
2. ทราบถึงสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตสับปะรด และการตลาดสับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
3. ทราบถึงต้นทุนการผลิต ผลตอบแทน และระยะเวลาจ่ายคืนทุนพร้อมทั้งทราบมูลค่าปัจจุบันสุทธิในการปลูกสับปะรดในแต่ละรายปีของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
4. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการผลิตสับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ศึกษาลักษณะการผลิต การตลาด ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของการปลูกสับปะรดต่อไร่ รวมทั้งศึกษาถึงจุดคุ้มทุน โดยทำการศึกษาจากตัวอย่างเกษตรกรที่ปลูกสับปะรดในพื้นที่ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งที่มีพื้นที่การปลูกสับปะรดมาก และมีแนวโน้มว่าจะปลูกเพิ่มมากขึ้น โดยศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2540 ถึงปี พ.ศ. 2541 สำหรับเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นตัวอย่างนั้น ต้องเป็นเกษตรกรที่มีประสบการณ์การปลูกสับปะรดมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี และมีพื้นที่การเพาะปลูกมากกว่า 1 ไร่

นิยามศัพท์

สับปะรดปลูกครั้งแรก หมายถึง สับปะรดที่เริ่มปลูก โดยใช้หน่อจากต้นอื่นมาปลูก หรือเรียกว่าสับปะรดรุ่นที่ 1 โดยก่อนปลูกต้องมีการเตรียมดินก่อน

หน่อสับปะรดปีแรก หมายถึง หน่อสับปะรดที่เกิดขึ้นจากต้นสับปะรดที่ปลูกครั้งแรกที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว และบำรุงไว้เพื่อให้เกิดผลผลิตต่อไป หรือเรียกว่าสับปะรดรุ่นที่ 2 นั้นเอง

หน่อสับปะรดปีที่สอง หมายถึง หน่อสับปะรดที่เกิดขึ้นจากต้นสับปะรดรุ่นที่ 2 ที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว และบำรุงไว้เพื่อให้เกิดผลผลิตต่อไป หรือเรียกว่าสับปะรดรุ่นที่ 3 นั้นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่อสับปะรดปีที่สาม หมายถึง หน่อสับปะรดที่เกิดขึ้นจากต้นสับปะรดรุ่นที่ 3 ที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว และบำรุงไว้เพื่อให้เกิดผลผลิตต่อไป หรือเรียกว่าสับปะรดรุ่นที่ 4 นั้นเอง

ขอบเขตพื้นที่ที่ทำการสำรวจ หมายถึง พื้นที่ตำบล และหมู่บ้านที่เกษตรกรอาศัยอยู่ในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

เกษตรกร หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรโดยการปลูกสับปะรด และอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ต้นทุนการผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการผลิตซึ่งแบ่งได้เป็น ต้นทุนคงที่คือค่าใช้จ่ายที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามปริมาณการผลิต และต้นทุนผันแปร คือต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงตามปริมาณการผลิต

ผลตอบแทนหรือรายได้ หมายถึง รายรับที่คิดเป็นตัวเงินจากการขายผลผลิต โดยต้องไม่หักค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

จุดคุ้มทุน หมายถึง การขายที่ไม่ก่อให้เกิดกำไรหรือขาดทุน หรือจุดที่ยอดขายรวมเท่ากับต้นทุนรวม หรือจุดที่กำไรเท่ากับศูนย์

กำไร หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้ที่ได้รับกับค่าใช้จ่ายในการผลิต

ขาดทุน หมายถึง ผลต่างระหว่างค่าใช้จ่ายในการผลิตกับรายได้ที่ได้รับจากการขาย

ระยะเวลาการจ่ายคืนทุน หมายถึง ระยะเวลาปีที่ทำให้ทราบว่ามันเท่าใดจึงจะได้เงินทุนกลับคืนมา

มูลค่าปัจจุบันสุทธิ หมายถึง มูลค่าของเงินสดหมุนเวียนสุทธิที่ได้รับโดยการปรับคำนวณด้วยอัตราดอกเบี้ย หรืออัตราส่วนลดที่กำหนดให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน

เงินสดหมุนเวียนเข้า หมายถึง จำนวนเงินสดที่ได้รับทั้งหมด อันเป็นผลมาจากการลงทุนปลูกสับปะรดของเกษตรกร ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

เงินสดหมุนเวียนออก หมายถึง จำนวนเงินสดที่ใช้จ่ายทั้งหมด สำหรับการลงทุนปลูกสับปะรดของเกษตรกร ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

เงินสดหมุนเวียนสุทธิ หมายถึง ผลต่างของจำนวนเงินสดหมุนเวียนเข้าและเงินสดหมุนเวียนออกของการปลูกสับปะรด ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

แผง หมายถึง พ้อค้ำคนกลางผู้ซึ่งได้รับโควตาการส่งสับปะรดสดเข้าโรงงานสับปะรดกระป๋อง และตั้งจุดรับซื้อสับปะรดสดจากเกษตรกร โดยใช้บริเวณที่ใกล้กับแหล่งผลิตมากที่สุด

โควตา หมายถึง เอกสารแสดงสิทธิการส่งสับปะรดสด ที่ทางโรงงานสับปะรดกระป๋องออกให้แก่ผู้มีสิทธิในการส่งสับปะรดสดให้แก่โรงงาน

ตัน หมายถึง 1,000 กิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตรวจเอกสาร

ม.ล. จารุพันธ์ ทองแถม (2526) ได้กล่าวถึงต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน การตลาดของสับประรด รวมทั้งวิธีการแปรรูปสับประรดแบบต่างๆ เช่น น้ำสับประรดคั้น แยมสับประรด สับประรดกวน สับประรดแช่แข็งและสับประรดแห้ง ซึ่งการแปรรูปเหล่านี้สามารถจำหน่ายได้ในราคาดี

ธงชัย เนมขุนทด (2530) ได้กล่าวถึงการตลาดและโครงสร้างตลาดสับประรด เช่น ลักษณะของเกษตรกรผู้ปลูกสับประรด ประเภทของพ่อค้าที่รับซื้อสับประรด โรงงานแปรรูปสับประรดต่าง ๆ เช่น โรงงานสับประรดกระป๋องซึ่งเป็นตลาดรับซื้อหลักของสับประรด โรงงานสับประรดแช่แข็ง โรงงานสับประรดตากแห้ง ทั้งนี้ยังกล่าวถึงกลุ่มตลาดต่างประเทศด้วย และยังได้กล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ของสับประรด เช่น ปัญหาด้านการผลิต ปัญหาด้านการตลาด รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการผลิตสับประรดของกรมส่งเสริมการเกษตร

บริษัท สับประรดไทย จำกัด และสำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2535) ได้กล่าวถึงการเลือกพื้นที่และการเตรียมแปลง วัสดุปลูกและการปลูก การบำรุงรักษา เช่น การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช การให้น้ำ และการบังคับผลและการเจริญผล การปรับปรุงคุณภาพของผลผลิต การเก็บเกี่ยว ขนส่ง และแต่งต้นหลังเก็บเกี่ยว ลักษณะสับประรดที่โรงงานต้องการ การแปรรูปสับประรด และตลาดของบริษัท สับประรดไทย จำกัด

ธีระศักดิ์ ยอดบางเตย (2541) ได้กล่าวถึงปริมาณการส่งออกสับประรดสดว่ามีแนวโน้มลดลง ซึ่งมีปริมาณการส่งออกแต่ละเดือนไม่สม่ำเสมอ โดยในเดือนที่มีผลการพยากรณ์สูงสุด คือ เดือนพฤศจิกายน มีปริมาณการส่งออกเท่ากับ 149,924.68 กิโลกรัม และเดือนที่มีผลการพยากรณ์ต่ำสุด คือ เดือนกรกฎาคม มีปริมาณการส่งออกเท่ากับ 63,040.77 กิโลกรัม ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการที่ปริมาณผลผลิตสับประรดของไทยมีแนวโน้มลดลงมาตลอดในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา และมีราคาที่ต่ำและผันผวนจึงมีผลกระทบต่อ การส่งออกสับประรดสด เช่น ปริมาณผลผลิตไม่พอเพียงต่อความต้องการของตลาด และมีราคาต่ำไม่จูงใจต่อการส่งออก และการส่งออกยังพึ่งพาการนำเข้าของประเทศสิงคโปร์เป็นตลาดหลัก เมื่อปริมาณการนำเข้าของสิงคโปร์ลดลง จึงมีผลให้ปริมาณการส่งออกโดยรวมและผลของการพยากรณ์มีแนวโน้มของการส่งออกลดลง และกล่าวถึงสิ่งสำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการผลิตสับประรด ให้บรรลุตามเป้าหมายนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งเกษตรกร ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สับประรด รวมถึงผู้ส่งออกและการควบคุมและดำเนินการของหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง เช่น การควบคุมและดำเนินการด้านการผลิตจากกระทรวงเกษตร ด้านการแปรรูป จากกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรมและคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ด้านการตลาดและการส่งออกโดยกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลแบบปฐมภูมิ (primary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากชาวไร่ สับปะรดโดยตรง จะใช้การเก็บตัวอย่างแบบสะดวกเลือก (convenient sampling) จำนวน 43 ตัวอย่าง การเก็บข้อมูลกระทำโดยการออกแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็นสามส่วนคือ ส่วนแรกเป็นข้อมูลโดยทั่วไปของเกษตรกร ส่วนที่สองเป็นข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนการผลิต และส่วนสุดท้ายเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ และความคิดเห็นในการปลูกสับปะรด เช่น ความช่วยเหลือที่ต้องการจากหน่วยงานราชการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง จากการปลูกสับปะรดของเกษตรกร

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกสับปะรด และสถิติที่สำคัญเกี่ยวกับการปลูกสับปะรด ได้แก่ ตำราวิชาการ วารสาร ผลงานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ โดยรวบรวมจากหน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการ และเอกชน เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี และบริษัทโรงงานสับปะรดกระป๋องในพื้นที่ใกล้เคียง เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรชาวไร่สับปะรด จะใช้วิธีการประมวลโดยอาศัยค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean) โดยการใช้ตารางอธิบาย เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษาของเกษตรกร จำนวนแรงงานในครอบครัว อาชีพหลัก อาชีพรอง เหตุผลการทำไร่สับปะรด สถานภาพการทำไร่สับปะรด การจัดหาแรงงาน และวิธีการจำหน่ายสับปะรด เป็นต้น

2. เพื่อให้ทราบถึงสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการผลิต และการตลาดของสับปะรดในพื้นที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จะใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล และสำรวจโดยตรงกับตัวอย่างเกษตรกรในพื้นที่ และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา และเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการผลิตสับปะรดของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จะวิเคราะห์ผลโดยใช้คะแนนเฉลี่ยของปัญหาที่เกษตรกรชาวไร่สับปะรดประสบอยู่เป็นเกณฑ์การพิจารณา ทั้งนี้ได้แบ่งระดับปัญหา ออกได้ 3 ระดับคือ มีปัญหามาก มีปัญหาเพียงเล็กน้อย และไม่มี

3. เพื่อให้ทราบถึงผลตอบแทนจากการปลูกสับปะรดของเกษตรกร จะใช้วิธีประเมินค่าการลงทุนที่เหมาะสมกับโครงการ ซึ่งโดยพื้นฐานแล้วชาวไร่สับปะรดนิยมไว้หน่อเป็นระยะเวลา

4 ปี จึงรื้อถอนเพื่อปลูกใหม่อีกครั้ง ดังนั้นต้นทุนและรายได้ของการลงทุนปลูกสับปะรดจะเกิดขึ้นตามอายุสับปะรดที่ได้จากการสำรวจ คืออายุระหว่างปีที่ 1-4 และเมื่อหาค่าเฉลี่ยของต้นทุนและรายได้ของแต่ละรายการจะสามารถประมาณการเงินสดหมุนเวียนเข้า และเงินสดหมุนเวียนออกต่อไร่ในแต่ละปีได้ ดังนั้นข้อมูลที่ได้จะเป็นลักษณะอนุกรมเวลา ซึ่งจะสามารถนำมาประเมินค่าการลงทุนได้ดังนี้

3.1 วิธีระยะเวลาการจ่ายคืนทุน (payback period method) คือระยะเวลาที่เงินสดหมุนเวียนเข้าสุทธิจากการปลูกสับปะรดสามารถชดเชยเงินสดหมุนเวียนออกสุทธิตอนเริ่มการปลูกสับปะรดพอดี ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตร¹

$$PB = \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{เงินสดเข้ารายปี}}$$

เกณฑ์การพิจารณาค่า PB ที่ได้ดังนี้ หากค่าที่ได้มีค่าน้อยเท่าใด หมายความว่าระยะเวลาในการจ่ายคืนทุนสำหรับการปลูกสับปะรดหรือลงทุนต่าง ๆ ยิ่งเร็วขึ้นมากเท่านั้น เช่น หากมีค่า PB เท่ากับ 3 และ 2 ของการปลูกพืช ก และพืช ข ตามลำดับ การพิจารณาเลือกปลูกพืชตามเกณฑ์ระยะเวลาการจ่ายคืนทุนที่เร็วกว่า จึงควรเลือกพืช ข เป็นต้น

3.2 วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (net present value method) ของการปลูกสับปะรดคือ ค่าที่ได้จากการคำนวณค่าเงินสดหมุนเวียนสุทธิของแต่ละปีตลอดอายุการปลูกสับปะรด มาเปรียบเทียบกับให้เป็นมูลค่าปัจจุบันของเงินสดหมุนเวียนสุทธิ โดยใช้อัตราส่วนลดที่กำหนดขึ้น (เสนาะ และกิ่งกนก, 2537: 164-167) โดยคำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$\text{มูลค่าปัจจุบันสุทธิ} = \text{มูลค่าปัจจุบันของเงินสดหมุนเวียนเข้า} - \text{มูลค่าปัจจุบันของเงินสดหมุนเวียนออก}$$

$$\text{หรือ } NPV = \frac{R_1}{(1+k)^1} + \frac{R_2}{(1+k)^2} + \dots + \frac{R_n}{(1+k)^n} - C$$

¹ ในกรณีที่เงินสดหมุนเวียนสุทธิไม่เท่ากันในแต่ละปี จะคำนวณหาระยะเวลาการจ่ายคืนทุน โดยการรวมเงินสดของแต่ละปีเข้าด้วยกัน จนกระทั่งจำนวนเงินรวมทั้งสิ้นมีค่าเท่ากับจำนวนเงินลงทุน โดยสมมติว่าเงินสดหมุนเวียนได้เกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดทั้งปี

$$\text{หรือ NPV} = \sum_{t=0}^n \frac{R_t}{(1+k)^t}$$

โดยที่ C คือจำนวนเงินลงทุนเริ่มแรก

R คือเงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิของการปลูกสับปะรดอ้อยแต่ละปี

t คืออายุการปลูกสับปะรด

n คืออายุของการปลูกสับปะรดปีสุดท้าย

k คืออัตราส่วนลด (discount rate)

เกณฑ์การพิจารณาค่า NPV คือ กรณีที่มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับศูนย์ หรือมากกว่า หมายถึงความสามารถที่เงินลงทุนปลูกสับปะรดจะทำกำไรให้แก่เกษตรกรได้ โดยการกำหนดอัตราส่วนลดลงไป และในทางตรงกันข้าม ถ้าหากมูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเป็นลบจะหมายถึงการลงทุนปลูกสับปะรด ให้ผลตอบแทนที่ไม่คุ้มกับการลงทุน

4. เพื่อให้ทราบถึงแนวทางพัฒนาการผลิตของสับปะรด ในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จะใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงบรรยาย จากการรวบรวมข้อมูลและการศึกษาในเรื่องของต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนจากการปลูกสับปะรดข้างต้น มาทำการบรรยายเพื่อให้เป็นแนวทางพัฒนาการผลิตสับปะรด

บทที่ 2

อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี การผลิตและการตลาดของสับปะรด

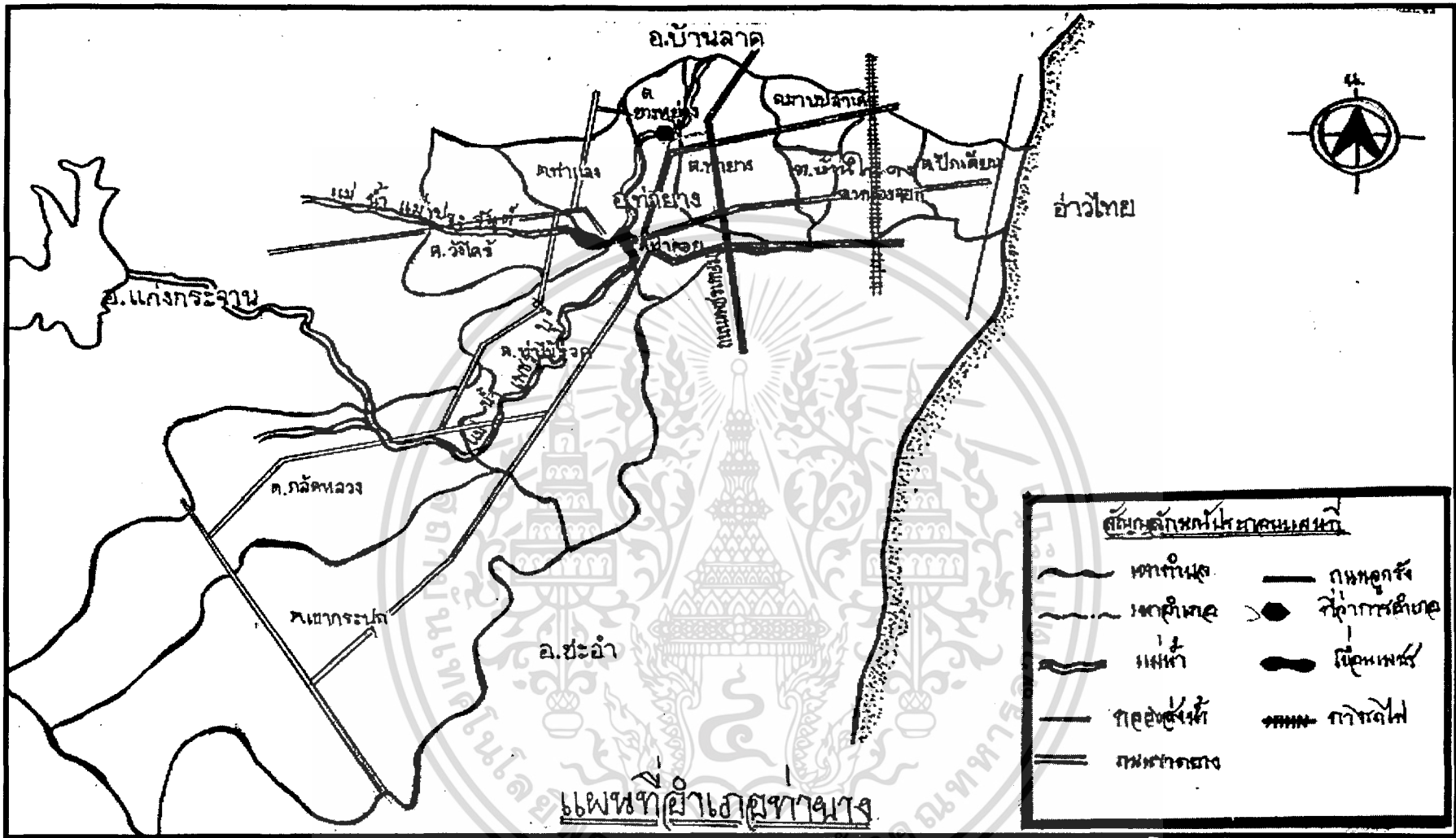
อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

อำเภอท่ายาง ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดเพชรบุรี ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 17 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครระยะทางประมาณ 134 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 793.52 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 495,591.25 ไร่ มีประชากรทั้งสิ้น 87,412 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 109.53 คนต่อตารางกิโลเมตร มีลักษณะภูมิประเทศเป็น 3 เขต คือ เขตภูเขาและที่สูง เขตที่ราบลุ่ม และเขตที่ราบชายทะเล มีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน และฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม

อำเภอท่ายางมีแร่ธาตุที่สำคัญ คือ แร่ฟลูออไรท์ และแร่หินอ่อนที่ตำบลเขากระปุก หินกรวด ทราช ที่ตำบลวังไคร้ ตำบลท่าคอย และตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายางมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน 2 สายคือ แม่น้ำเพชรบุรี ไหลจากเทือกเขาพระเนินทุ่ง ชายแดนไทยกับพม่า ในท้องที่อำเภอแก่งกระจานไหลผ่านเขตอำเภอท่ายางไปสู่อ่าวไทยในอำเภอบ้านแหลม และแม่น้ำแม่ประจันต์ ดันน้ำจากอำเภอหนองหญ้าปล้อง ไหลไปบรรจบแม่น้ำเพชรบุรี บริเวณโครงการชลประทาน (ภาพที่ 1)

การผลิตสับปะรด

ผลผลิตสาขาเกษตรกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในการนำมาแปรรูปเป็นอุตสาหกรรมเกษตร คือ สับปะรด ในปัจจุบันการผลิตสับปะรดของไทยได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และสามารถส่งออกในรูปแบบของสับปะรดกระป๋องได้เป็นอันดับหนึ่งของโลก คือในปี พ.ศ. 2538 มีปริมาณการส่งออกเท่ากับร้อยละ 41.60 ของปริมาณรวม 978.80 ล้านตัน (จากตารางที่ 1) โดยการผลิตสับปะรดของไทยแล้วมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิตอยู่เสมอ ขึ้นอยู่กับราคาสับปะรดที่เกษตรกรขายได้ในปีที่ผ่านมา กล่าวคือ ปีใดราคาสับปะรดอยู่ในเกณฑ์สูงเกษตรกรจะขยายพื้นที่ปลูก และเพิ่มผลผลิตสับปะรด และปีใดผลผลิตออกมากเกินความต้องการของท้องตลาดก็จะเป็นผลทำให้ราคาสับปะรดตกต่ำ เกษตรกรจะลดเนื้อที่ปลูกลงเป็นผลทำให้ผลผลิตในปีถัดไปลดลง ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนราคาสับปะรดก็จะสูงขึ้นเป็นวัฏจักรเสมอมา โดยปีการเพาะปลูก 2531/31-2534/42 ใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1 แผนที่อำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี
 ที่มา: (ที่ว่าการอำเภอท่าช้าง, 2541)

ประเทศไทยสามารถผลิตสับปะรดได้ปีละกว่าพันตัน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ปริมาณผลผลิตสับปะรดในปีการเพาะปลูก 2531/32 – 2541/42 (พันตัน)

ปีการเพาะปลูก	ปริมาณผลผลิตสับปะรด
2531/32	1,771
2532/33	2,005
2533/34	1,885
2534/35	1,931
2535/36	2,180
2536/37	2,589
2537/38	2,370
2538/39	2,088
2539/40	1,987
2540/41	2,083
2541/42 ¹	1,739

หมายเหตุ¹ ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา: (ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน), 2541: 79)

ภาวะการผลิตสับปะรดของประเทศไทย

ประเทศไทยมีแหล่งปลูกสับปะรดมากที่สุดในเขตภาคกลาง (รวมภาคตะวันออก) รองลงมาได้แก่ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ สำหรับจังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ คือ ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีเนื้อที่เกี่ยวประมาณร้อยละ 50 ของเนื้อที่เกี่ยวสับปะรดทั้งหมดของประเทศ ที่เหลือเป็นจังหวัดอื่น ๆ ที่ปลูก คือ เพชรบุรี ชลบุรี ระยอง ตราด กาญจนบุรี ราชบุรี และลำปาง (ตารางที่ 4) ผลผลิตสับปะรดไทยมีปริมาณไม่แน่นอนในแต่ละปี เพราะผลผลิตขึ้นอยู่กับ ดินฟ้าอากาศและราคาสับปะรดในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2535-2540) เนื้อที่เกี่ยวสับปะรดและผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2541) โดยเนื้อที่เกี่ยวสับปะรดลดลงจาก 0.56 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2535 เป็น 0.53 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2540 หรือลดลงในอัตราเฉลี่ย ร้อยละ 0.08 ต่อปี ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 2.18 ล้านตัน เป็น 2.08 ล้านตัน

หรือลดลงในอัตราเฉลี่ย ร้อยละ 1.46 ต่อปี และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 3,888 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 3,936 กิโลกรัมต่อไร่ หรือลดลงในอัตราเฉลี่ย ร้อยละ 4.90 ต่อปี โดยที่ในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 ทั้งเนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิตและผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลงสาเหตุก็คือในช่วงปี พ.ศ. 2535-2537 ราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้ อยู่ในเกณฑ์ต่ำไม่จูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกใหม่และเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในหลายท้องที่ขาดการบำรุงดูแลต้นสับปะรด เพราะไม่คุ้มกับการลงทุน ประกอบกับแหล่งปลูกสับปะรดภาคตะวันตกได้รับผลกระทบจากฝนแล้ง ส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และตราด ประสบกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการดูแลรักษาและเก็บเกี่ยว (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2539: 3)

ประเด็นปัญหาทางการผลิตสับปะรด

1. ผลผลิตต่อไร่ต่ำส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูง เนื่องจากการผลิตสับปะรดส่วนใหญ่ยังอาศัยธรรมชาติ ความไม่แน่นอนของสภาพภูมิอากาศ บางปีเกิดความแห้งแล้งปริมาณน้ำฝนน้อยโดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2535-2537 และเกษตรกรรายย่อยยังใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม เช่น การใส่ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่สูงเพื่อเร่งการเจริญเติบโตในขณะที่สภาพของดินเสื่อมโทรมมากทำให้เกิดสารตกค้างในผลสับปะรด
2. คุณภาพของผลผลิตส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐานกับความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมสับปะรด เช่น มีสารไนเตรตตกค้าง ผลแก่และมีควมหวานเกินเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากเกษตรกรมีการใช้เทคโนโลยีที่ไม่ถูกต้อง เช่น การใส่ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่มากเกินไปและไม่มีการรวมตัวกันผลิตเมื่อมีเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาจึงไม่สามารถกระจายอย่างทั่วถึง
3. ปริมาณผลผลิตในแต่ละปียังไม่แน่นอน และไม่สามารถกระจายออกสู่ตลาดทั้งปีเนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่ ยังอยู่ในเขตที่ต้องอาศัยน้ำฝนอย่างเดียว และความไม่แน่นอนของราคาสับปะรดที่เกษตรกรได้รับ
4. เกษตรกรส่วนใหญ่ก็ยังขาดแคลนเงินทุนในการนำมาซื้อปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช และค่าใช้จ่ายในส่วนนี้มีแนวโน้มสูงขึ้นสวนทางกับราคาผลผลิตสับปะรดที่เกษตรกรได้รับ
5. การขาดแคลนแรงงานทั้งด้านการผลิตและการแปรรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 เนื้อที่ให้ผลผลิต ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ปีการเพาะปลูก 2539-2540 รายจังหวัด

จังหวัด	เนื้อที่ให้ผล (พันไร่)	ผลผลิต (พันตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
หนองคาย	13.12	55.33	4,215
อุดรธานี	1.12	3.55	3,167
นครพนม	10.39	39.07	3,758
อุทัยธานี	13.01	59.80	4,594
ลำปาง	9.28	37.19	4,008
กาญจนบุรี	24.43	72.49	3,967
ประจวบคีรีขันธ์	277.44	861.73	3,106
เพชรบุรี	32.92	103.80	3,153
ราชบุรี	24.06	86.33	3,588
ฉะเชิงเทรา	6.37	44.88	7,037
ชลบุรี	27.12	162.84	6,003
ระยอง	53.11	306.87	5,778
จันทบุรี	4.57	16.05	3,511
ตราด	14.03	63.57	4,531
ชุมพร	21.56	71.21	3,302
อื่น ๆ	11.42	42.28	3,702
รวมทั้งประเทศ	544.01	2,027.07	3,726

ที่มา: (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2541)

สำหรับการผลิตสับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ใน 3 ตำบลเท่านั้นคือ ตำบลเขากระปุก ตำบลกุดหวาย และตำบลท่าไม้รวก มีจำนวนครัวเรือนที่ปลูกสับปะรด 847 ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกทั้งหมดประมาณ 25,620.25 ไร่ ปริมาณผลผลิตประมาณ 18,466.94 ตัน (ตารางที่ 5) และปัจจุบันพบว่ามีความนิยมของพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะสับปะรดปลูก และดูแลรักษาง่าย สภาพภูมิประเทศเหมาะสมแก่การปลูกสับปะรด สามารถให้ผลตอบแทนสูง และมีโรงงานแปรรูปสับปะรดตั้งอยู่ใกล้ ๆ หลายโรงงาน เช่น โรงงานสับปะรด

กระป๋องของบริษัทโคล (ประเทศไทย) จำกัด โรงงานสับปรดกระป๋องทิปโก้ จำกัด และโรงงานสับปรดกระป๋องของบริษัทสับปรดไทย จำกัด เป็นต้น

ปัญหาอุปสรรคการปลูกสับปรด จากการศึกษาปัญหาที่เกษตรกรชาวไร่สับปรดประสบอยู่ สามารถแบ่งระดับปัญหาออกได้ 3 ระดับคือ มีปัญหามาก มีปัญหาเพียงเล็กน้อย และไม่มีปัญหา ทั้งนี้ใช้คะแนนเฉลี่ยของปัญหา¹ เป็นเกณฑ์การพิจารณา โดยเกณฑ์ระดับคะแนนเฉลี่ยที่กำหนดมีดังนี้

ถ้าระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.66 หมายถึงไม่มีปัญหา

ถ้าระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.67 – 2.33 หมายถึงมีปัญหาเพียงเล็กน้อย

ถ้าระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.00 หมายถึงมีปัญหามาก

ตารางที่ 5 พื้นที่ปลูกและปริมาณการผลิตสับปรดของอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ปีการเพาะปลูก 2540/41

ตำบล	จำนวนครัวเรือน ที่ปลูก (หลัง)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ปริมาณผลผลิต (ตัน)
เขาระบุก	583	18,189.00	10,163.50
กลัดหลวง	231	6,517.25	5,744.50
ท่าไม้รวก	33	914.00	2,558.94
รวม	847	25,620.25	18,466.94

ที่มา: (สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี, 2541)

จากเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยที่กำหนด สามารถสรุประดับของปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนี้

¹ คะแนนเฉลี่ยของปัญหาคือ ค่าที่บอกให้ทราบถึงระดับของปัญหาว่าอยู่ในช่วงใด และมีความหมายอย่างไรในที่นี้กำหนดให้ 1 คือค่าคะแนนที่ไม่มีปัญหา 2 คือค่าคะแนนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อย 3 คือค่าคะแนนที่มีปัญหามาก และค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้เท่ากับ $[(3 \times N_1) + (2 \times N_2) + (1 \times N_3)] / N_1 + N_2 + N_3$ โดยที่ N_1 คือจำนวนเกษตรกรที่ตอบว่ามีปัญหามาก N_2 คือจำนวนเกษตรกรที่ตอบว่ามีปัญหาเพียงเล็กน้อย N_3 คือจำนวนเกษตรกรที่ตอบว่าไม่มีปัญหา และ $N_1 + N_2 + N_3$ เท่ากับ 43 สารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีปัญหาหนัก คือปัญหาที่เกษตรกรชาวไร่สับปะรดประสบอยู่และถือว่ามี ระดับของปัญหา มากได้แก่ ปัญหาปุ๋ย ยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชมีราคาแพง (ตารางที่ 6) มีปัญหาเพียงเล็กน้อย คือ ปัญหาที่เกษตรกรชาวไร่สับปะรดถือว่ามีระดับปัญหาเพียงเล็กน้อย ได้แก่ปัญหาราคาสับปะรดต่ำ ปัญหาขาดแคลนน้ำ ปัญหาโรครบกวน ปัญหาขาดแคลนเงินทุนหรือสินเชื่อ ปัญหาวัชพืชและศัตรู พืชรบกวน ปัญหาดินไม่สมบูรณ์ และปัญหาค่าจ้างแรงงานสูง (ตารางที่ 6) ไม่มีปัญหา คือปัญหา ที่เกษตรกรชาวไร่สับปะรดถือว่าไม่มีปัญหาได้แก่ ปัญหาความล่าช้าในการส่งสับปะรดเข้าโรงงาน ปัญหาตลาดรองรับไม่เพียงพอ ปัญหาขาดแคลนแรงงาน ปัญหาขาดข้อมูลและข่าวสารด้านราคา ปัญหาผลผลิตสับปะรดเสียหาย หรือถูกขโมย ปัญหาปุ๋ย ยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชมีการปลอม ปน และปัญหาเส้นทางการขนส่งไม่สะดวก (ตารางที่ 6)

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตสับปะรด

1. ปรับปรุงโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตร โดยปรับพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปสู่กิจกรรมอื่น เช่น การเพาะปลูกพืชหมุนเวียนในพื้นที่เสื่อมสภาพขาดธาตุอาหารในดิน
  2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และปรับปรุงคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดดังนี้
    - 2.1 ส่งเสริมให้มีการจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในเขตเศรษฐกิจ 13 จังหวัด คือ จังหวัด ลำปาง อุทัยธานี นครพนม หนองคาย ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตรัง ระยอง ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร
    - 2.2 อบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร
    - 2.3 สนับสนุนความรู้ต่าง ๆ ในการลดสารไนเตรทให้แก่เกษตรกรที่จดทะเบียนปลูก สับปะรด
    - 2.4 ให้บริการสารเคมีชุบน้ำหน่อพันธ์ และสารเคมีเร่งดอกให้กลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียน เพื่อลดต้นทุนของเกษตรกร เนื่องจากสารเคมีดังกล่าวมีราคาที่สูงมาก
    - 2.5 จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้ผลผลิตมีการกระจายอย่างสม่ำเสมอตลอดปี
    - 2.6 สนับสนุนเงินลงทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อปรับปรุงการผลิตแก่เกษตรกร
  3. ปรับปรุงคุณภาพสับปะรดให้มีคุณภาพมาตรฐาน โดยกำหนดคุณภาพและมาตรฐาน สับปะรดเข้าโรงงาน และการให้บริการตรวจสอบสารไนเตรท
  4. เร่งรัดให้เกษตรกรผู้จดทะเบียนมีการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร และ ส่งเสริมให้มีการทำสัญญาส่งมอบสับปะรดกับ โรงงานผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สับปะรด
  5. เผยแพร่ข่าวสารด้านการตลาดและการผลิตให้กับเกษตรกรอย่างทั่วถึง
- ไม่ว่ากรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคการปลูกสับปะรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

รายการปัญหา	คะแนนเฉลี่ย
มีปัญหาหนัก	
ปุ๋ย ยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชมีราคาแพง	2.86
มีปัญหาเพียงเล็กน้อย	
ราคาสับปะรดต่ำ	2.26
ขาดแคลนน้ำ	2.23
โรครบกวน	2.19
ขาดแคลนเงินทุนหรือสินเชื่อ	2.12
วัชพืช และศัตรูพืชรบกวน	2.02
ดินไม่สมบูรณ์	2.02
ค่าจ้างแรงงานสูง	1.88
ไม่มีปัญหา	
ความล่าช้าในการส่งสับปะรดเข้าโรงงาน	1.65
ตลาดรองรับไม่เพียงพอ	1.55
ขาดแคลนแรงงาน	1.53
ขาดข้อมูลและข่าวสารด้านราคา	1.51
ผลผลิตสับปะรดเสียหายหรือถูกขโมย	1.44
ปุ๋ย ยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชมีการปลอมปน	1.33
เส้นทางการขนส่งไม่สะดวก	1.33

ที่มา: (จากการสำรวจ)

การตลาดสับปะรด

ภาวะการตลาดภายในประเทศ

ตลาดสับปะรดภายในประเทศไทย สามารถแล่งตามลักษณะของผู้รับซื้อจากเกษตรกรได้

3 ประเภทได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ตลาดโรงงานอุตสาหกรรมสับปรดกระป๋อง ผลผลิตสับปรดประมาณร้อยละ 70 ของผลผลิตทั้งหมดจะถูกส่งเข้าโรงงานแปรรูปเป็นสับปรดกระป๋อง และเมื่อเข้าโรงงานสับปรดกระป๋องจะได้ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น น้ำสับปรด สับปรดกวน และสับปรดอบแห้ง การจ่ายเงินของโรงงานสับปรดกระป๋องจะช้า เป็นในลักษณะของเครดิตประมาณ 7-15 วันหลังจากเกษตรกรส่งผลผลิตให้กับโรงงาน โรงงานบางแห่งอาจช้าถึง 3-4 เดือน แต่เมื่อดูจากอัตราร้อยละของผลผลิตทั้งหมดแล้วตลาดแห่งนี้ยังเป็นตลาดหลักของการผลิตสับปรดในประเทศไทย

2. ตลาดโรงงานสับปรดแช่แข็ง ตลาดสับปรดแช่แข็งมีประมาณไม่เกินร้อยละ 5 ของผลผลิตทั้งหมด แต่ต้องการสับปรดค่อนข้างดิบ เพราะเป็นสินค้านำเข้าใช้เป็นวัตถุดิบของโรงงานสับปรดกระป๋องในต่างประเทศ ซึ่งอาจเสียเวลาในการขนส่ง เมื่อไปถึงมือลูกค้าจะไม่เสียหายมากเกินไป โดยลักษณะของผลสับปรดที่ตลาดต้องการแล้วเกษตรกรมีความพอใจที่จะขายมากเพราะสามารถเก็บผลผลิตได้เร็ว และการจ่ายเงินค่าสับปรดเป็นเงินสดทันที แต่มีข้อจำกัดที่ตลาดนี้มีความต้องการสับปรดน้อย

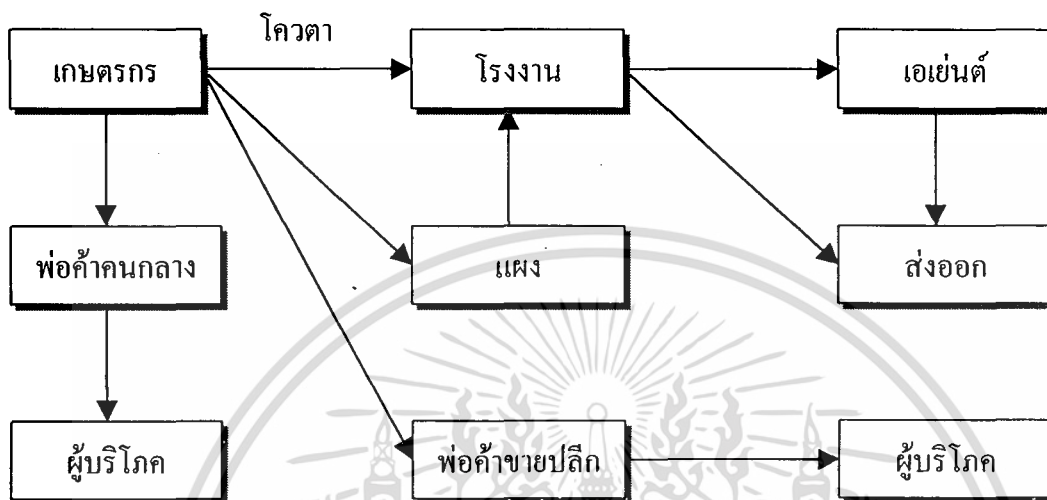
3. ตลาดบริโภคนสด ส่วนใหญ่จะเป็นสับปรดพันธุ์ที่เกษตรกรปลูกให้โรงงานคือพันธุ์ปัตตาเวีย มีเพียงเล็กน้อยที่เป็นพันธุ์ที่เกิดจากทางภาคใต้ ผลผลิตประมาณร้อยละ 25 จะอยู่ในตลาดบริโภคนสด ตลาดนี้ต้องการสับปรดสุกร้อยละ 70 ขึ้นไป เนื้อต้องละเอียดแน่น รสหวาน ราคาที่เกษตรกรได้จะสูงกว่าส่งขายให้กับโรงงานสับปรดกระป๋อง และได้รับเงินสดทันทีแต่เกษตรกรจะต้องไม่ตัดจุกและก้าน

ในทางการตลาดของสับปรดผลสด นอกจากเกษตรกรจะเป็นผู้ขายให้กับทางโรงงานโดยตรงแล้วยังอาจขายให้กับพ่อค้าคนกลาง หรือเรียกว่าตามภาษาชาวบ้านว่าแผง ซึ่งแผงจะเป็นผู้ที่ได้โควตาส่งโรงงานสับปรดกระป๋อง สาเหตุที่เกษตรกรขายให้แผงในบางครั้ง คือ มีจำนวนผลผลิตน้อยไม่คุ้มค่ากับการขนส่งไปยังโรงงาน ไม่มีรถบรรทุกเป็นของตนเองหรือไม่ได้รับโควตาซื้อจากทางโรงงาน โดยทั่วไปราคารับซื้อของแผงจะต่ำกว่าราคาของโรงงานเฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.10-0.15 บาท นอกจากนี้ก็อาจจะขายให้กับพ่อค้าคนกลางเพื่อนำไปขายตลาดบริโภคนสด หรือขายโดยตรงกับผู้ขายปลีกในตลาดบริโภคนสด (ภาพที่ 2)

ราคา

ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2539 ที่ผ่านมา ประมาณผลผลิตสับปรดมีแนวโน้มลดลงทำให้ราคาในตลาดบริโภคนสดและโรงงานมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากโรงงานขาดแคลนวัตถุดิบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สับปรด ราคาที่เกษตรกรขายได้ในปี พ.ศ. 2540 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.38 บาท เพิ่มขึ้นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าจากปี พ.ศ. 2539 ร้อยละ 18.18 ราคาขายส่งสับปรดสดในตลาดกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2540 เมื่อก่อนเคยๆ พงษ์สิน อีกทั้งยังมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.97 บาท ลดลงจากปี พ.ศ. 2539 ร้อยละ 7.68 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2541) โดยมีราคาเฉลี่ยของสับประรดโรงงานในปี พ.ศ. 2530 – 2541 (ตารางที่ 7)

ภาพที่ 2 การตลาดสับประรดสด
ที่มา: (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2539)

ภาวะตลาดต่างประเทศ

การส่งออกผลิตภัณฑ์สับประรดไปตลาดต่างประเทศ แบ่งแยกตามชนิดของผลิตภัณฑ์ได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ตลาดส่งออกน้ำสับประรด การส่งออกน้ำสับประรดของประเทศไทยในปัจจุบันมี 2 ประเภท คือ

1.1 น้ำสับประรดชนิดบรรจุภาชนะ (ขวด กระป๋อง หรือ กล่อง)

1.2 น้ำสับประรดชนิดไม่บรรจุภาชนะ โดยมีตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ และสเปน ตามลำดับ

2. ตลาดส่งออกสับประรดแช่แข็ง ตลาดสับประรดแช่แข็งของประเทศไทย ลำดับตามปริมาณการนำเข้าแล้วจากมากไปน้อย ได้แก่ ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ และสเปน เป็นต้น ประเทศญี่ปุ่นเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ที่สุด ญี่ปุ่นมีโรงงานผลิตสับประรดกระป๋องและจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบ แต่ปริมาณสับประรดสดภายในประเทศญี่ปุ่นใช้ในทางอื่น ๆ เช่น บริโภคสด ผลิตเป็นน้ำสับประรด เป็นต้น จึงทำให้ปริมาณสับประรดไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในการผลิตสับประรดกระป๋อง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกอบด้วยสับปะรดที่ผลิตได้ภายในประเทศญี่ปุ่น มีคุณสมบัติไม่เหมาะสมที่จะทำการผลิตเป็น สับปะรดกระป๋อง เช่นมีน้ำมาก ความหวานน้อย ไม่มีกลิ่นหอม เป็นต้น

3. ตลาดส่งออกสับปะรดสด ตลาดสับปะรดสดของประเทศไทย ลำดับตามปริมาณการนำเข้าแล้วจากมากไปน้อย ได้แก่ สิงคโปร์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์และคูเวต เป็นต้น ประเทศสิงคโปร์ เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ที่สุด ในช่วงปี พ.ศ. 2536-2537 ปริมาณการส่งออกลดลงจาก 407.56 ตัน เป็น 379.30 ตัน ในปี พ.ศ. 2537 ส่วนแนวโน้มในปี พ.ศ. 2538-2539 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก 809.68 เพิ่มขึ้นเป็น 1,540.52 ตัน ในปี พ.ศ. 2539 และเพิ่มขึ้นเป็น 2,174.01 ตัน ในปี พ.ศ. 2540 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 7 ราคาเฉลี่ยของสับปะรดโรงงานในปี 2530-2541 (บาทต่อกิโลกรัม)

ปี	ราคาเฉลี่ยของสับปะรดโรงงาน ¹
2530	1.99
2531	1.48
2532	1.12
2533	1.49
2534	2.50
2535	1.88
2536	1.18
2537	1.48
2538	2.01
2539	2.83
2540	3.37
2541	
(ม.ค.-พ.ย.)	5.41

หมายเหตุ¹ เป็นราคาที่เกษตรกรขายได้จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: (ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน), 2541: 82)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 ปริมาณการส่งออกสับประรดสดของประเทศไทยปี พ.ศ. 2536-2540 (ตัน)

ปี พ.ศ.	ปริมาณส่งออกทั้งหมด
2536	487.91
2537	680.13
2538	1,138.93
2539	2,172.19
2540	2,979.28

ที่มา: (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2541)

โครงสร้างตลาดสับประรด

เกษตรกร ผู้ปลูกสับประรดส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย และยังไม่มีการรวมกลุ่มที่จะสร้างพลังต่อรองในการขายและการกำหนดราคาสับประรด ถ้าหากมีผลผลิตดี ราคา มักจะตกต่ำอย่างรวดเร็ว เพราะต่างคนต่างแย่งกันขาย ผู้ซื้อจะเป็นผู้กำหนดราคาในการขาย เกษตรกรส่วนใหญ่จะขายที่ไร้อยู่ มีพ่อค้ามารับซื้อ มีเกษตรกรบางรายที่นำไปขายที่โรงงานจะต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณ กิโลกรัมละ 0.30 บาท ประกอบด้วยค่าขนส่ง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

พ่อค้า พ่อค้าที่รับซื้อสับประรดจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ พ่อค้าสำหรับการบริโภคสด จะเป็นพ่อค้าทั่ว ๆ ไป ซึ่งใช้รถยนต์บรรทุกขนาดเล็กเข้ามารับซื้อในไร่ของผู้ปลูก พ่อค้าประเภทนี้อาจเป็นพ่อค้าในท้องถิ่นหรือต่างถิ่น การซื้อขายในแต่ละครั้งก็เป็นจำนวนน้อยตามกำลังเงิน และความสามารถที่จะบรรทุก และพ่อค้าสับประรดส่งโรงงาน พ่อค้าประเภทนี้มักจะเป็นผู้คุ้นเคยกับเจ้าของโรงงาน เพราะมีบทบาทสำคัญในการหาวัตถุดิบมาป้อนโรงงาน ความคุ้นเคยดังกล่าวนี้จะพัฒนาเป็นระบบโควตา ในช่วงที่มีสับประรดล้นตลาด เพื่อเป็นการจูงใจให้นำสับประรดมาป้อนโรงงานในช่วงที่ขาดแคลน พ่อค้าเหล่านี้นอกจากจะได้กำไรจากการซื้อลดเช็ดที่โรงงานจ่ายให้กับเกษตรกรอีกด้วย

โรงงานสับประรดกระป๋อง โรงงานสับประรดกระป๋องเป็นตลาดสำคัญของสับประรด

โรงงานสับประรดแช่แข็ง เป็นตลาดสำคัญรองจากโรงงานสับประรดกระป๋อง

ตลาดต่างประเทศ ประเทศไทยส่งสับประรดกระป๋องไปจำหน่ายต่างประเทศประมาณ

90 – 95 เปอร์เซ็นต์ สำหรับตลาดต่างประเทศของสับประรดกระป๋องแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ ๓ กลุ่มแรก สหรัฐอเมริกา และแคนาดา กลุ่มที่สอง ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป เช่น เยอรมันนี

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เบลเยียม และเดนมาร์ก กลุ่มที่สาม ประเทศในเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น และฮ่องกง และกลุ่มที่สี่ ประเทศในตะวันออกกลาง เช่น ประเทศซาอุดีอาระเบียจาก

สำหรับการตลาดสับประรดของอำเภอท่ายาง โดยรวมแล้วก็จะมีลักษณะเหมือนกันกับ ตลาดสับประรดของประเทศไทย มีลักษณะดังนี้ (ภาพที่ 3) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อผลผลิตสับประรด สามารถจำหน่ายได้ ส่วนใหญ่เกษตรกรจะนำไปขายให้กับโรงงานสับประรดกระป๋องก่อนร้อยละ 75.44 และรองลงมาคือเมื่อผลผลิตมีไม่มากพอ หรือไม่มีรถบรรทุก เกษตรกรก็จะนำไปขายให้กับ พ่อค้าขายส่งโรงงาน หรือขายแพงรับซื้อสับประรดร้อยละ 21.05 และมีเพียงน้อยรายที่มีพ่อค้า สำหรับบริโภคสดมารับซื้อในไร่สับประรดเลย คิดเป็นร้อยละ 3.51 และสุดท้ายเมื่อเกษตรกรส่ง สับประรดเข้าโรงงานสับประรดกระป๋อง หรือส่งแพงแล้ว แต่โดนคัดทิ้งเกษตรกรก็จะนำไปขายให้ กับอุตสาหกรรมขนาดย่อม หรืออุตสาหกรรมแปรรูปขนาดย่อม เช่น นำไปทำสับประรดกวน สับประรดเชื่อม สับประรดอบแห้ง เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนสับประรดที่โดนคัดทิ้ง

ประเด็นปัญหาทางการตลาดและการส่งออก

1. ตลาดสับประรดสด มีปัญหาในเรื่องสับประรดที่ส่งโรงงาน เมื่อเกิดภาวะสับประรดล้น ตลาดเกษตรกรไม่สามารถขายผลผลิตได้โดยตรง ต้องผ่านพ่อค้าคนกลางหรือแพง ซึ่งรับโควตา จากโรงงาน ทำให้เกษตรกรขายสับประรดได้ต่ำกว่าราคาโรงงาน และอีกประการหนึ่งเกษตรกรไม่ ได้รับความร่วมมือจากทางโรงงาน ในการปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญาที่ทางโรงงานได้ทำกับ เกษตรกร

2. ปัญหาในเรื่องราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์สับประรด เนื่องจากต้นทุนการผลิตของโรงงานจะ มากจะน้อย ขึ้นอยู่กับปริมาณวัตถุดิบ คือสับประรดสดถ้าราคาสับประรดสูง โรงงานที่ได้รับใบสั่ง ซื้อจากต่างประเทศอยู่แล้วจะไม่สามารถปรับราคาต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นได้ ทำให้บรรดาโรงงาน ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สับประรดพยายามรวมตัวกันรักษาระดับขายของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากตลาดเกษตรกรเป็นลักษณะตลาดของโรงงานมากกว่า

3. การแข่งขันของตลาดโลก ในการส่งออกสับประรด และผลิตภัณฑ์สับประรดไปต่าง ประเทศ ประเทศคู่แข่งที่สำคัญ คือ ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน ใเอเวอรี่โคสต์ เคนยา และแอฟริกาใต้ เป็นต้น เพราะประเทศคู่แข่งเหล่านี้มีสิทธิทางการค้าในเรื่องภาษี ทำให้ต้นทุนในการผลิตต่ำกว่าประเทศ ไทย

4. มีมาตรการด้านกีดกันทางการค้าจากประเทศคู่ค้า เช่น การกำหนดโควตาการนำเข้า การกำหนดภาษีศุลกากรค่อนข้างสูง และการเรียกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด เป็นต้น

5. ขาดความร่วมมือระหว่างผู้ส่งออก บางครั้งกลับตัดราคากันเอง

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ขั้นตอนการส่งออกมีความล่าช้ายุ่งยาก ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก เช่น การตรวจสอบมาตรฐานสินค้า บางครั้งมีค่าใช้จ่ายนอกกระบวนการเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

7. ตลาดต่างประเทศไม่ค่อยยอมรับคุณภาพของสับประรดสดของประเทศไทย เนื่องจากมีคุณภาพไม่ค่อยแน่นอน ขนาดของผลไม่สม่ำเสมอ เช่น มีสารไนเตรทตกค้าง

8. ค่าขนส่งไปยังต่างประเทศมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนในการส่งออกสูง

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านตลาดและการส่งออก

1. กระทรวงพาณิชย์ต้องขยายตลาด และเพิ่มตลาดสับประรดและผลิตภัณฑ์สับประรดให้มากขึ้น เช่น การวางแผนโฆษณาในตลาดต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

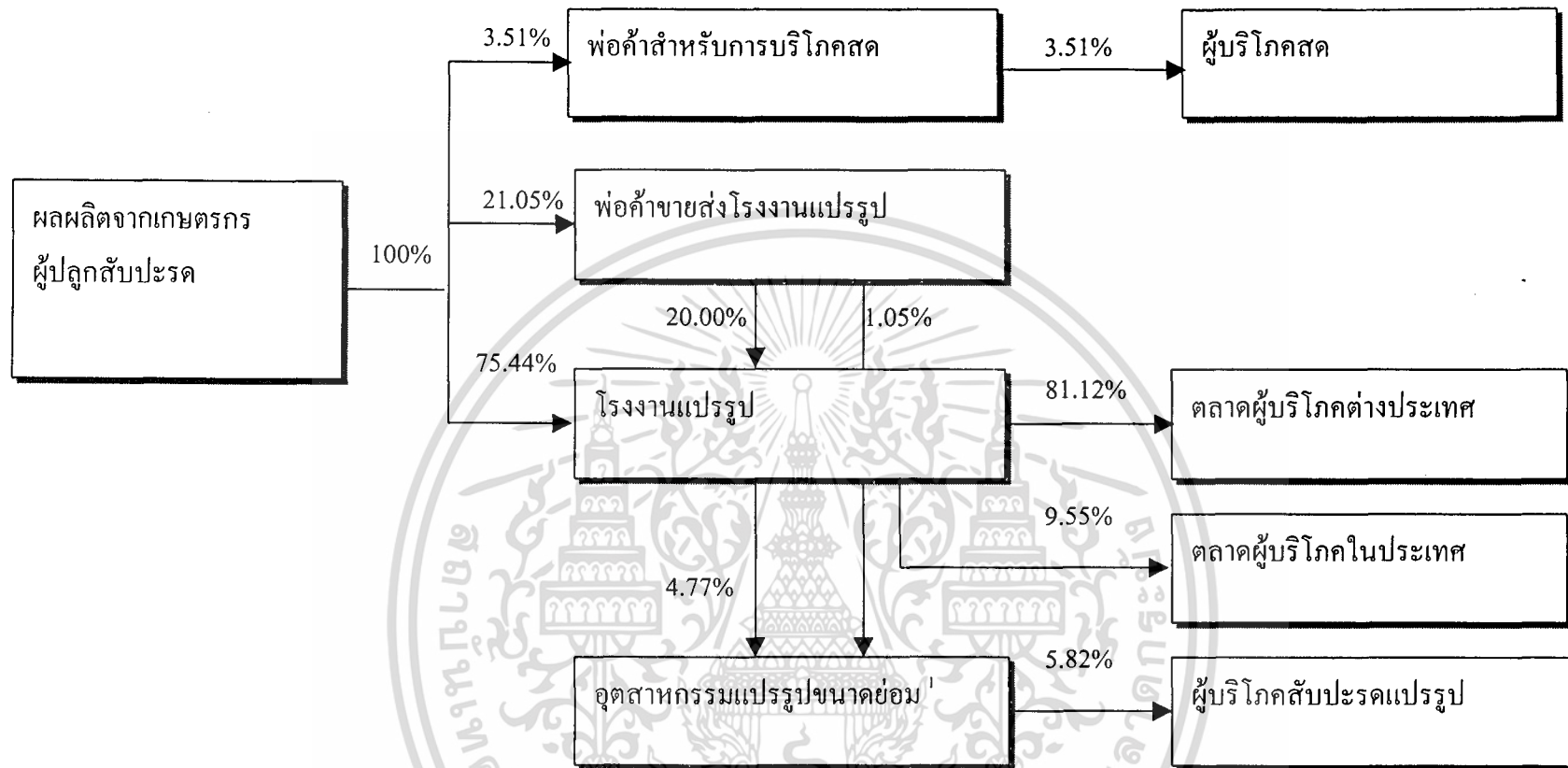
2. ปรับปรุงเรื่องขั้นตอนการดำเนินการส่งออกสินค้า ไปตลาดต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายต่ำ

3. กระทรวงพาณิชย์กำหนดราคาลดต่ำ เพื่อให้มีผู้ส่งออกตัดราคากันเอง ซึ่งเป็นการยกระดับราคาที่สูงขึ้น

4. กระทรวงพาณิชย์ทำการเจรจาต่อรอง ในเรื่องของการเรียกเก็บเงินภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดกับสหรัฐอเมริกา

5. ให้ผู้ผลิตรักษาหรือเพิ่มมาตรฐาน คุณภาพของสินค้าทั้งในด้านตัวสินค้าเอง การบรรจุภัณฑ์ และปริมาณส่งมอบที่สม่ำเสมอเพื่อรักษาลูกค้า หรือเพื่อสร้างความสนใจในตัวสินค้า

6. ผู้ผลิตควรมีการรวมตัวกันและสามัคคีกันมากกว่านี้ เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองเจรจากับต่างประเทศ

ภาพที่ 3 วิธีทางการตลาดของสับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

หมายเหตุ ¹ เป็นสับปะรดที่ตัดทิ้งจากโรงงานหรือแผง

ที่มา: (จากการสำรวจ)

บทที่ 3

ผลการศึกษา

จากการศึกษาผลตอบแทนและต้นทุนการผลิตของสับปะรดใน อำเภอท่ายาง จังหวัด เพชรบุรี ระหว่างปีการเพาะปลูก 2540-2541 สามารถแสดงผลการศึกษาได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรชาวไร่สับปะรด

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรชาวไร่สับปะรด อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 88.40 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 11.60 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31 - 40 ปี และ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.56 รองลงมาคือ 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.28 โดยอายุเฉลี่ยเท่ากับ 42.28 ปี เกษตรกรทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่คือ ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 86.05 จำนวนสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5 - 7 คน คิดเป็นร้อยละ 62.80 หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 4.79 คน จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยทำไร่สับปะรดส่วนใหญ่มีจำนวนระหว่าง 1 - 4 คน คิดเป็นร้อยละ 86.00 เฉลี่ยครอบครัวละ 3.30 คน อาชีพหลักของเกษตรกรส่วนใหญ่คือการทำไร่สับปะรด คิดเป็นร้อยละ 93.00 สำหรับอาชีพรองส่วนใหญ่คือ ทำสวนผัก คิดเป็นร้อยละ 46.50 เหตุผลการทำไร่สับปะรด เนื่องจากสับปะรดเป็นพืชที่ปลูกและดูแลรักษาง่าย ให้ผลตอบแทนหลายปี ให้ผลตอบแทนสูง และพื้นที่เพาะปลูกมีความเหมาะสม สำหรับการจดทะเบียนเป็นชาวไร่สับปะรดพบว่า ส่วนใหญ่มีการจดทะเบียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คิดเป็นร้อยละ 86.00 ส่วนเกษตรกรที่ยังไม่ได้จดทะเบียน คิดเป็นร้อยละ 14 ทั้งนี้เหตุผลที่ยังไม่ได้จดทะเบียนคือ เริ่มทำมาได้ในระยะไม่นาน มีพื้นที่ในการเพาะปลูกน้อย และไม่ได้ทำไร่อย่างต่อเนื่อง สถานภาพการทำไร่สับปะรดพบว่า เป็นเกษตรกรชาวไร่สับปะรดเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 68.20 ส่วนที่เป็นทั้งเกษตรกรชาวไร่สับปะรดและหัวหน้าโคกตาสับปะรด คิดเป็นร้อยละ 37.20 เกษตรกรส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการทำไร่สับปะรดมาแล้ว 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.20 รองลงมาคือ 2 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.90 โดยระยะเวลาเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 8.49 ปี สำหรับหน่อพันธุ์ที่เกษตรกรปลูกในปัจจุบัน ส่วนใหญ่คือ พันธุ์ปัตตาเวีย หรือพันธุ์สมุทแคยีน คิดเป็นร้อยละ 83.70 ชนิดสับปะรดที่เก็บผลผลิตส่วนใหญ่เป็นสับปะรดสุก คิดเป็นร้อยละ 74.40 ที่เหลือเป็นทั้งสับปะรดดิบและสับปะรดสุก คิดเป็นร้อยละ 25.6 สำหรับวิธีการจัดหาแรงงานส่วนใหญ่เกษตรกรชาวไร่สับปะรดเป็นผู้จัดหาเอง คิดเป็นร้อยละ 95.30 แหล่งน้ำส่วนใหญ่อาศัยน้ำตามธรรมชาติ (ตารางที่ 9)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรชาวไร่อ้อยประด อำเภอนาทายาง จังหวัดเพชรบุรี ปีการเพาะปลูก
2540/41

รายการข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	38	88.40
หญิง	5	11.60
อายุ (ปี)		
21 - 30	7	16.28
31 - 40	14	32.56
41 - 50	14	32.56
51 - 60	6	13.95
61 - 70	2	4.65
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	37	86.05
มัธยมศึกษา	5	11.63
ไม่ได้ศึกษา	1	2.32
จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)		
2 - 4	16	37.20
5 - 7	27	62.80
จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ทำไร่อ้อยประด (คน)		
1 - 4	37	86.00
5 - 8	6	14.00
อาชีพหลัก		
ทำไร่อ้อยประด	40	93.00
ค้าขาย	2	4.70
ข้าราชการ	1	2.30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
อาชีพรอง ¹		
สวนผัก	20	46.50
รับจ้าง	11	25.60
ไม่มีอาชีพรอง	11	25.60
สวนผลไม้	7	16.30
ไร่สับปะรด	6	14.00
เลี้ยงสัตว์	6	14.00
ค้าขาย	2	4.70
รับราชการ	1	2.30
ชาวนา	1	2.30
อื่นๆ	3	7.00
เหตุการณ์ทำไร่สับปะรด ¹		
การปลูกดูแลรักษาง่าย	33	76.70
ให้ผลตอบแทนหลายปี	30	69.80
ให้ผลตอบแทนสูง	21	48.80
พื้นที่เหมาะสม	21	48.80
ทำตามบรรพบุรุษ	1	2.30
การจดทะเบียนชาวไร่สับปะรด		
จดทะเบียนแล้ว	37	86.00
ยังไม่ได้จดทะเบียน	6	14.00
สถานภาพการทำไร่สับปะรด		
เกษตรกรชาวไร่สับปะรด	27	62.80
เกษตรกรชาวไร่สับปะรดและหัวหน้าโคกตา- สับปะรด	16	37.20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการข้อมูล	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ทำไร่ไถนามมาแล้ว		
2 - 5	12	27.90
6 - 10	22	51.20
11 - 15	9	20.90
พันธุ์สับปะรดที่ปลูก ¹		
พันธุ์ปัตตาเวีย หรือพันธุ์สมูทแคยีน	36	83.70
พันธุ์นางแล หรือพันธุ์น้ำผึ้ง	5	11.60
พันธุ์อินทรีชิต	2	4.70
พันธุ์ภูเก็ท หรือพันธุ์สวี	1	2.30
ชนิดสับปะรดที่เก็บจำหน่าย		
สับปะรดสุก	31	72.09
ทั้งสับปะรดสุกและสับปะรดดิบ	12	27.91
การจัดการแรงงาน ¹		
จัดหาเอง	41	95.30
คนงานประจำ	4	9.30
หัวหน้าโควตาจัดหาให้	3	7.00
วิธีการจำหน่าย ¹		
ส่งโรงงาน	43	100.00
ส่งแผง	12	27.90
มีพ่อค้ามารับซื้อที่ไร่	2	4.70

หมายเหตุ¹ เกษตรกรสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีพื้นที่การปลูกสับปะรดระหว่าง 21 - 40 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.60 รองลงมา มีพื้นที่ระหว่าง 1 - 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.60 โดยพื้นที่เฉลี่ยเท่ากับ 42.09 ไร่ ทั้งนี้พื้นที่ปลูกสับปะรดมากที่สุดเท่ากับ 100 ไร่ และน้อยที่สุดเท่ากับ 10 ไร่ (ตารางที่ 10)

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง โดยคิดเป็นร้อยละ 57.35 และถือครองลักษณะเช่าจากผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 42.65 (ตารางที่ 11)

จากจำนวนเกษตรกรที่ได้เข้าที่ดินจากผู้อื่นเพื่อทำไร่สับปะรด 32 คน พบว่า อัตราค่าเช่าที่ดินต่อไร่ต่อปี มีค่าระหว่าง 300 - 500 บาท พื้นที่เช่ารวมเท่ากับ 772 ไร่ (ตารางที่ 12)

จำนวนพื้นที่ปลูกสับปะรดมีจำนวนทั้งสิ้น 1,810 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่สับปะรดปลูกครั้งแรกเท่ากับ 646 ไร่ พื้นที่หน่อสับปะรดปีแรกเท่ากับ 557 ไร่ พื้นที่หน่อสับปะรดปีที่สองเท่ากับ 402 ไร่ และพื้นที่หน่อสับปะรดปีที่สามเท่ากับ 205 ไร่ ทั้งนี้ เกษตรกรยังสามารถใช้หน่อเดิมปลูกได้อีกหลายปี แต่ขึ้นอยู่กับการดูแลรักษาของเกษตรกร ส่วนใหญ่แล้วจะปลูกกันประมาณ 3-5 ปี ก็จะทำการรื้อทิ้งปลูกใหม่ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 10 พื้นที่ปลูกสับปะรด

รายการพื้นที่	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
พื้นที่การปลูกสับปะรด (ไร่)		
1 - 20	11	25.60
21 - 40	14	32.60
41 - 60	10	23.30
61 - 80	6	14.00
81 - 100	2	4.70

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการปลูกสับปะรด.

ข้อมูลต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนการปลูกสับปะรดที่ได้นี้ เกิดจากการสอบถามเกษตรกรโดยตรง ซึ่งพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้มีการจดบันทึกค่าใช้จ่ายและรายได้จากการทำไร่สับปะรดแต่อย่างใด เพียงแต่อาศัยการจดจำที่เกิดจากประสบการณ์อันสั่งสมมานาน ซึ่งจะได้อธิบายรายละเอียดดังต่อไปนี้

ต้นทุนการทำไร่สับปะรด

ต้นทุนการทำไร่สับปะรด คือ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำไร่สับปะรด ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมดิน การเตรียมหน่อพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว ซึ่งต้นทุนการทำไร่สับปะรดมีทั้งที่เกิดขึ้นจริงและที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ทั้งนี้ต้นทุนที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้แก่ ค่าแรงงานที่เกษตรกรดำเนินการเองโดยไม่ได้จ้างบุคคลอื่น จึงทำให้จำนวนเงินไม่ได้ใช้จ่ายจริง การศึกษาดันทุนที่ไม่ได้จ่ายจริงจะถือเป็นค่าเสียโอกาส

ตารางที่ 11 ลักษณะการถือครองที่ดิน

รายการพื้นที่	จำนวนเกษตรกร (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ที่เป็นของตนเอง (ไร่)		
1 – 20	23	54.80
21 – 40	17	40.50
41 – 60	1	2.40
61 – 80	1	2.40
ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเอง	1	
พื้นที่ที่เช่าจากผู้อื่น (ไร่)		
1 – 20	19	59.40
21 – 40	8	25.00
40 – 60	4	12.50
61 – 80	1	3.10
ไม่ได้เช่าพื้นที่จากผู้อื่น	11	

ตารางที่ 12 อัตราค่าเช่าที่ดิน และประเภทสับประรดที่ปลูก

รายการพื้นที่	จำนวนเกษตรกร (คน)	พื้นที่ (ไร่)
อัตราค่าเช่าที่ดินต่อไร่ต่อปี (บาท)		
300 – 400	30	742
401 – 500	2	30
ประเภทสับประรดที่ปลูก		
สับประรดปลูกครั้งแรก	43	646
หน่อสับประรดปีแรก	42	557
หน่อสับประรดปีที่สอง	30	402
หน่อสับประรดปีที่สาม	14	205

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายการทำไร่สับปะรด สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่าใช้จ่ายลงทุน (capital expenditure) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ให้ประโยชน์เกินกว่า 1 ปี หรือก่อให้เกิดประโยชน์ภายนอก โดยส่วนใหญ่จะเรียกค่าใช้จ่ายประเภทนี้ว่าสินทรัพย์ เมื่อนำสินทรัพย์ไปใช้งาน ต้นทุนของสินทรัพย์จะถูกตัดเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวด (เสนาะ และกึ่งกนก, 2537: 162)

ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในการลงทุนสำหรับการปลูกสับปะรด จึงเป็นค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินทรัพย์ถาวรได้แก่ เครื่องจักร และอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ ที่ใช้ในการปลูกสับปะรด เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นยา ถังผสมยา จอบ มีดตัดสับปะรด และเชือก เป็นต้น

2. ค่าใช้จ่ายดำเนินการ (operating expenses) หมายถึงค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดรายได้ หรือเกิดประโยชน์ในปีที่ค่าใช้จ่ายนั้นเกิดขึ้น จึงนำไปหักจากรายได้ทั้งจำนวน เพื่อผลกำไรในปีนั้น ๆ (เสนาะ และกึ่งกนก, 2537: 162)

ดังนั้น ค่าใช้จ่ายดำเนินการในการทำไร่สับปะรดจึงประกอบไปด้วยค่าใช้จ่ายสำคัญดังนี้ ค่าเตรียมดิน ค่าหน่อพันธุ์ ค่าปลูก ค่าบำรุงดูแลรักษา ค่าใช้จ่ายในการเก็บผลสับปะรด ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร และอุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น

จากการสอบถามเกษตรกรพบว่า เกษตรกรจะใช้วิธีการเตรียมดินโดยการจ้างรถแทรกเตอร์ โดยเริ่มการใช้เครื่องตีหญ้า หรือต้นสับปะรดเก่าให้เรียบ แล้วจึงทำการไถเป็นจำนวน 3 ครั้ง คือ ไถตะ 1 ครั้ง และไถแปร 2 ครั้ง การไถในแต่ละครั้งจะทำการเว้นช่วงประมาณ 4-5 วัน เพื่อเป็นการกำจัดวัชพืช และฆ่าเชื้อโรค อัตราค่าจ้างรถแทรกเตอร์จะคิดไร่ละ 350 - 1,200 บาท ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า มูลค่าการจ้างเตรียมดินรวมมีค่าเท่ากับ 480,050 บาท คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่สำหรับปลูกสับปะรดเท่ากับ 743.11 บาท (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ต้นทุนการเตรียมดิน

ประเภทสับปะรด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	การเตรียมดิน		
		ค่าจ้างต่อไร่ (บาท)	ค่าใช้จ่ายรวม (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ ¹ (บาท)
สับปะรดปลูกครั้งแรก	646	350-1,200	480,050.00	743.11

หมายเหตุ¹ เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่าใช้จ่ายรวมต่อพื้นที่ปลูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการสอบถามเกษตรกรพบว่า หน่อพันธุ์โดยส่วนใหญ่นิยมจัดหาจากรั้วสับประคของตนเองมากกว่าซื้อจากเพื่อนบ้าน เพราะประหยัดกว่า เสียเฉพาะค่าแรงในการเตรียมหน่อพันธุ์ โดยการจัดหาจากรั้วสับประคของตนเองเป็นจำนวน 38 ราย เสียค่าจ้างแรงงานสำหรับเตรียมหน่อพันธุ์ระหว่าง 0.12 – 0.25 บาทต่อหน่อ โดยเฉลี่ยเสียค่าแรงงานสำหรับเตรียมหน่อเท่ากับ 0.20 บาทต่อหน่อ และซื้อจากเพื่อนบ้านเป็นจำนวน 29 ราย โดยซื้อในราคาระหว่าง 0.50 – 0.80 บาทต่อหน่อ โดยเฉลี่ยซื้อในราคา 0.68 บาทต่อหน่อ มูลค่าหน่อพันธุ์ที่ใช้รวมเท่ากับ 1,289,200 บาท คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่สำหรับหน่อปลูกเท่ากับ 1,995.66 บาท (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ต้นทุนหน่อพันธุ์สับประค

ประเภท หน่อสับประค	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ค่าหน่อพันธุ์			
		ราคาต่อหน่อ (บาท)	จำนวนหน่อ (หน่อ)	ค่าใช้จ่ายรวม (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ ¹ (บาท/ไร่)
จัดหาเองจากรั้ว	430.5	0.12-0.25	2,367,750	474,650.00	1,102.55
ซื้อจากเพื่อนบ้าน	215.5	0.50-0.80	1,185,250	814,550.00	3,779.81
รวมจำนวนเงิน				1,289,200.00	1,995.66

หมายเหตุ ¹ ค่าหน่อพันธุ์เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่าใช้จ่ายรวมต่อพื้นที่ปลูก

จากการศึกษาพบว่า การปลูกสับประค เกษตรกรใช้วิธีการเหมาปลูกเป็นหน่อ โดยคิดอัตราค่าจ้างระหว่าง 0.12 – 0.20 บาทต่อหน่อ เฉลี่ยอัตราค่าจ้างปลูกเท่ากับ 0.14 บาทต่อหน่อ ค่าใช้จ่ายในการปลูกรวมเท่ากับ 493,790 บาท คิดเป็นอัตราค่าจ้างเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 764.38 บาท (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ต้นทุนการปลูกสับประคปลูกครั้งแรก

ประเภท สับประค	พื้นที่ปลูก (ไร่)	การปลูก			
		ค่าจ้างเหมาปลูก (บาท/หน่อ)	จำนวนหน่อพันธุ์ (หน่อ)	ค่าใช้จ่ายรวม (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ ¹ (บาท/ไร่)
สับประคปลูกครั้งแรก	646	0.12 – 0.20	3,553,000	493,790	764.38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
หมายเหตุ ¹ เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่าใช้จ่ายรวมต่อพื้นที่ปลูก
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่มีการปลูกซ่อม ทั้งนี้เพราะว่าสับปะรดเป็นพืชที่ทนแล้งได้ดี มีเปอร์เซ็นต์การรอดสูง นอกจากนี้เกิดจากภัยธรรมชาติที่รุนแรงเท่านั้น เช่น น้ำท่วม หรือฝนแล้งติดต่อกันจนทำให้สับปะรดตายเป็นจำนวนมาก ๆ ถึงจะมีการปลูกซ่อม ในการศึกษาครั้งนี้จึงไม่มีการคิดต้นทุนการปลูกซ่อมแต่อย่างใด

จากการศึกษาพบว่า มีเกษตรกรน้อยรายที่ใช้ปุ๋ยคอกเพื่อการปลูกสับปะรด ทั้งนี้เนื่องจากปุ๋ยคอกหายากและทำให้วัชพืชขึ้นมาก แต่ถึงอย่างไรปัจจุบันเกษตรกรเริ่มให้ความสนใจปุ๋ยคอกมากขึ้น เช่น มูลไก่ มูลวัว ปุ๋ยพืชสด ทั้งนี้เพราะสภาพดินเริ่มเสื่อมโทรม เกษตรกรต้องการปรับปรุงสภาพดินจึงใช้ปุ๋ยคอกมากขึ้น ปุ๋ยที่เกษตรกรนิยมใช้ส่วนใหญ่เป็นปุ๋ยเคมี ซึ่งมีสูตรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0	มีเกษตรกรที่ใช้คิดเป็นร้อยละ	95.30
ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15	มีเกษตรกรที่ใช้คิดเป็นร้อยละ	60.50
ปุ๋ยเคมีสูตร 0-0-60	มีเกษตรกรที่ใช้คิดเป็นร้อยละ	46.50
ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0	มีเกษตรกรที่ใช้คิดเป็นร้อยละ	23.30
ปุ๋ยเคมีสูตร 15-5-20	มีเกษตรกรที่ใช้คิดเป็นร้อยละ	20.90
ปุ๋ยเคมีสูตร 12-4-18	มีเกษตรกรที่ใช้คิดเป็นร้อยละ	9.30
ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-16	มีเกษตรกรที่ใช้คิดเป็นร้อยละ	9.30
ปุ๋ยเคมีสูตร 3-10-40	มีเกษตรกรที่ใช้คิดเป็นร้อยละ	2.30
ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21	มีเกษตรกรที่ใช้คิดเป็นร้อยละ	2.30

ราคาปุ๋ยที่เกษตรกรใช้นั้นจะแตกต่างกับไปตามสูตรที่ใช้และการชำระเงิน กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรซื้อปุ๋ยจากร้านค้าทั่วไป หรือซื้อจากหัวหน้าโคเวตาสับปะรดในราคาเงินสด ราคาปุ๋ยต่อกระสอบ (กระสอบละ 50 กิโลกรัม) จะถูกลง ในทางตรงกันข้ามหากเกษตรกรที่ซื้อปุ๋ยแบบค้ำชำระ ราคาปุ๋ยต่อกระสอบจะมีราคาแพง จากการสอบถามเกษตรกรที่ซื้อปุ๋ยแบบค้ำชำระพบว่าส่วนใหญ่จะซื้อจากหัวหน้าโคเวตาสับปะรด และเกษตรกรจะชำระเงินโดยการให้หัวหน้าโคเวตาสับปะรดหักออกจากรายได้การจำหน่ายสับปะรด ซึ่งราคาปุ๋ยต่อกระสอบจะมีราคาแพงกว่าท้องตลาด

สำหรับความถี่ในการใส่ปุ๋ยของเกษตรกรพบว่า สับปะรดปลูก หน่อสับปะรดปีแรก หน่อสับปะรดปีที่สอง และหน่อสับปะรดปีที่สาม มีจำนวน 1 ครั้งต่อรุ่น หรือ 1 ครั้งต่อปี และปริมาณที่ใส่ก็ใส่เหมือนกัน ค่าแรงงานสำหรับการใส่ปุ๋ยนั้น คิดเป็นรายบุคคลและรายวัน โดยคิดค่าแรงงานในการใส่ปุ๋ยอยู่ระหว่าง 100 – 120 บาทต่อวันต่อคน ค่าแรงในการใส่ปุ๋ยสับปะรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปะรดปีแรก หน่อสับปะรดปีที่สอง และหน่อสับปะรดปีที่สาม มีค่าเท่ากับ 266,600 208,350 170,100 และ 88,500 บาท ตามลำดับ คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 412.69 บาท

374.06 423.13 และ 431.71 บาท ตามลำดับ นอกจากนี้ค่าปุ๋ยรวมที่ใช้สำหรับสับปรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปรดปีแรก หน่อสับปรดปีที่สอง และหน่อสับปรดปีที่สาม มีค่าเท่ากับ 964,475 796,290 641,130 และ 331,325 บาท ตามลำดับ คิดเป็นต้นทุนปุ๋ยรวมเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 1,905.69 1,803.66 2,017.99 และ 2,047.93 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ต้นทุนการใส่ปุ๋ยสับปรด

ประเภทสับปรด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ความถี่ (ครั้ง/ปี)	ค่าใช้จ่าย			เฉลี่ยต่อไร่ ¹ (บาท)
			ค่าแรงงาน รวม(บาท)	ค่าปุ๋ยรวม (บาท)	รวม (บาท)	
สับปรดปลูกครั้งแรก	646	1	266,600	964,475	1,231,075	1,905.69
หน่อสับปรดปีแรก	557	1	208,350	796,290	1,004,640	1,803.66
หน่อสับปรดปีที่สอง	402	1	170,100	641,130	811,230	2,017.99
หน่อสับปรดปีที่สาม	205	1	88,500	331,325	419,825	2,047.93

หมายเหตุ¹ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่าใช้จ่ายรวมต่อพื้นที่ปลูก

จากการสอบถามเกษตรกรพบว่า โดยส่วนใหญ่การกำจัดวัชพืชจะกระทำกันเพียงครั้งเดียวเท่านั้น คือหลังจากปลูกเสร็จก็ใช้สารเคมีที่ควบคุมการงอกของวัชพืชและสารเคมีที่ใช้สำหรับฆ่าหญ้า โดยการนำมาผสมกับน้ำฉีดไปทั่วแปลงปลูก

ค่าใช้จ่ายสำหรับการกำจัดวัชพืชของเกษตรกรจะประกอบไปด้วยค่าแรงงาน และค่ายากำจัดวัชพืช ค่าแรงงานรวมในการกำจัดวัชพืชสำหรับสับปรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปรดปีแรก หน่อสับปรดปีที่สอง และหน่อสับปรดปีที่สาม มีค่าเท่ากับ 266,600 208,350 170,100 และ 88,500 บาท ตามลำดับ คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 412.69 374.06 423.13 และ 431.71 บาท ตามลำดับ ส่วนค่ายากำจัดวัชพืชรวมสำหรับสับปรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปรดปีแรก หน่อสับปรดปีที่สอง และหน่อสับปรดปีที่สาม มีค่าเท่ากับ 561,343.00 505,255.50 338,730.50 และ 165,450.00 บาท ตามลำดับ คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 868.95 907.10 842.61 และ 807.07 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 17)

ในระหว่างที่สับปรดออกผลมาได้ประมาณ 1 เดือน เกษตรกรต้องการทำให้ผลสับปรดมีขนาดใหญ่ เกษตรกรมีวิธีโดยการแคะจุกสับปรดเพื่อให้ผลสับปรดได้รับสารอาหารเต็มที่ ทั้งนี้การแคะจุกต้องจ้างแรงงานเป็นรายวัน มีค่าใช้จ่ายรวมสำหรับสับปรดปลูกครั้งแรก หน่อ

แม้ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สับประรดปีแรก หน่อสับประรดปีที่สอง และหน่อสับประรดปีที่สาม มีค่าเท่ากับ 15,050.00 12,425.00 8,675.00 และ 5,062.50 บาท ตามลำดับ คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 23.30 22.31 21.58 และ 24.70 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 17 ต้นทุนการกำจัดวัชพืช

ประเภทสับประรด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ความถี่ (ครั้ง/ปี)	ค่าใช้จ่าย			เฉลี่ยต่อไร่ ¹ (บาท)
			ค่าแรงงาน รวม(บาท)	ค่ากำจัด วัชพืชรวม (บาท)	รวม (บาท)	
สับประรดปลูกครั้งแรก	646	1	266,600	561,343.00	827,943.00	1,281.65
หน่อสับประรดปีแรก	557	1	208,350	505,255.50	713,605.50	1,313.47
หน่อสับประรดปีที่สอง	402	1	170,100	338,730.50	508,830.50	1,265.75
หน่อสับประรดปีที่สาม	205	1	88,500	165,450.00	253,950.00	1,238.78

หมายเหตุ¹ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่าใช้จ่ายรวมต่อพื้นที่ปลูก

ตารางที่ 18 ต้นทุนและจุกสับประรด

ประเภทสับประรด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ความถี่ (ครั้ง/ปี)	ค่าใช้จ่าย	
			ค่าแรงงานรวม (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ ¹ (บาท)
สับประรดปลูกครั้งแรก	646	1	15,050.00	23.30
หน่อสับประรดปีแรก	557	1	12,425.00	22.31
หน่อสับประรดปีที่สอง	402	1	8,675.00	21.58
หน่อสับประรดปีที่สาม	205	1	5,062.50	24.70

หมายเหตุ¹ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่าแรงงานรวมต่อพื้นที่ปลูก

จากการศึกษาพบว่าก่อนการเก็บผลผลิตส่งโรงงาน ประมาณ 3-4 เดือน เกษตรต้องจ้างแรงงานมาคลุมผลสับประรดเพื่อป้องกันไม่ให้แดดเผาผลสับประรด ถ้าไม่คลุมผลสับประรดจะทำให้ผลสับประรดเป็นรอยไหม้ค้างงและไม่สวยรับทำให้ราคาขายตกต่ำ โดยมีค่าใช้จ่ายรวมสำหรับการคลุมผลด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สับปะรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปะรดปีแรก หน่อสับปะรดปีที่สอง และหน่อสับปะรดปีที่สาม มีค่าเท่ากับ 14,900.00 12,200.00 8,575.00 และ 5,137.50 บาท ตามลำดับ คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 23.07 21.90 21.33 และ 25.06 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ต้นทุนคลุมผลสับปะรด

ประเภทสับปะรด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ความถี่ (ครั้ง/ปี)	ค่าใช้จ่าย	
			ค่าแรงงานรวม (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ ¹ (บาท)
สับปะรดปลูกครั้งแรก	646	1	14,900.00	23.07
หน่อสับปะรดปีแรก	557	1	12,200.00	21.90
หน่อสับปะรดปีที่สอง	402	1	8,575.00	21.33
หน่อสับปะรดปีที่สาม	205	1	5,137.50	25.06

หมายเหตุ¹ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่าแรงงานรวมต่อพื้นที่ปลูก

จากการศึกษาพบว่า การตัดสับปะรดจะจ้างแรงงานเป็นรายวัน โดยจะทำการตัดสับปะรดแล้วนำผลสับปะรดขึ้นรถทันที เพื่อส่งโรงงานในวันนั้นต่อไป เพราะสับปะรดไม่สามารถเก็บไว้นาน สับปะรดอาจจะเน่าเสียได้ถ้าทิ้งไว้หลายวัน โดยค่าใช้จ่ายรวมสำหรับการตัดสับปะรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปะรดปีแรก หน่อสับปะรดปีที่สอง และหน่อสับปะรดปีที่สามเท่ากับ 24,289.00 19,700.00 15,687.50 และ 6,150.00 บาท ตามลำดับ คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 37.60 35.37 39.02 และ 30.00 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 20)

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรจะจ้างหัวหน้าโควตาบรทุกและฝากขายพร้อมกัน ดังนั้นการคิดค่าขนส่งจะคิดพร้อมกับค่าหัวคิวเลยตามจำนวนตันที่บรทุกเข้าโรงงาน โดยค่าจ้างขนส่งสับปะรดมีค่าระหว่าง 250 – 700 บาทต่อตัน ค่าจ้างขนส่งสับปะรดรวมเท่ากับ 876,647.70 บาท แบ่งเป็นต้นทุนการบรทุกสับปะรดแต่ละประเภท โดยจัดสรรตามสัดส่วนของปริมาณผลผลิตสับปะรด จะได้ค่าขนส่งสับปะรดสำหรับสับปะรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปะรดปีแรก หน่อสับปะรดปีที่สอง และหน่อสับปะรดปีที่สาม มีค่าเท่ากับ 323,183.72 271,420.53 189,360.89 และ 92,682.59 บาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นต้นทุนการขนส่งสับปะรดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 500.28 487.29 471.05 และ 452.11 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 21)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 20 ต้นทุนการตัดสับประรด

ประเภทสับประรด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ค่าใช้จ่าย	
		ค่าแรงงานรวม (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ ¹ (บาท)
สับประรดปลูกครั้งแรก	646	24,287.00	37.60
หน่อสับประรดปีแรก	557	19,700.00	35.37
หน่อสับประรดปีที่สอง	402	15,687.50	39.02
หน่อสับประรดปีที่สาม	205	6,150.00	30.00

หมายเหตุ¹ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่าแรงงานรวมต่อพื้นที่ปลูก

ตารางที่ 21 ต้นทุนค่าขนส่งสับประรด

ประเภทสับประรด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ค่าใช้จ่าย		
			ค่าขนส่ง (บาท/ตัน)	ค่าขนส่งรวม (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ ¹ (บาท)
สับประรดปลูกครั้งแรก	646	994.84	250-700	323,183.72	500.28
หน่อสับประรดปีแรก	557	835.50	250-700	271,420.53	487.29
หน่อสับประรดปีที่สอง	402	582.90	250-700	189,360.89	471.05
หน่อสับประรดปีที่สาม	205	285.30	250-700	92,682.56	452.11

หมายเหตุ¹ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่าขนส่งรวมต่อพื้นที่ปลูก

จากการสอบถามเกษตรกรชาวไร่สับประรดพบว่าเกษตรกรกู้เงินจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แต่เกษตรกรไม่ได้นำเงินส่วนนี้มาใช้ลงทุนในการปลูกสับประรดโดยตรง แต่เงินที่ใช้ในการลงทุนปลูกสับประรดนั้นส่วนใหญ่นิยมกู้ยืมจากญาติพี่น้อง หรือเพื่อนบ้าน จึงถือได้ว่าไม่มีต้นทุนเงินกู้ สำหรับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการชำระภาษีพบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่าย 1 รายการคือ ภาษีที่ดิน โดยจะเสียไร่ละ 1 บาทต่อปี โดยค่าใช้จ่ายภาษีรวมเท่ากับ 1,103 บาทต่อปี

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ประกอบด้วย ค่าซ่อมแซมและค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรอุปกรณ์ จากการศึกษพบว่า อุปกรณ์และเครื่องจักรที่ใช้ทำไร่สับประรดประกอบด้วยคันไถที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องสูบน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เครื่องสูบน้ำเพื่อนำเข้าไปประกอบกับเครื่องพ่นยาเท่านั้น ไม่ได้นำไปสูบน้ำเพื่อมารดน้ำสับปะรด จากการสอบถามเกษตรกรบางรายจะไม่นิยมซื้อเครื่องสูบน้ำ แต่จะอาศัยขอยืมจากเพื่อนบ้าน แต่จะซื้อเครื่องพ่นยาเอง เครื่องสูบน้ำมีราคาระหว่าง 5,500 – 24,460 บาท

เครื่องผสมยา เครื่องพ่นยาที่เกษตรกรใช้จะมีขนาดไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้เพราะเครื่องพ่นยานั้นสามารถใช้ได้กับทุกขนาดพื้นที่ และมีความเหมาะสมกับแรงงานของผู้ใช้ทุกระดับ จากการสอบถามพบว่า เครื่องพ่นยามีราคาระหว่าง 12,000 – 16,000 บาท

ถังผสมยา จากการสอบถามพบว่าจะมีการใช้ถังผสมยาที่มีชนิด และขนาดต่างกัน โดยมีราคาต่อไปมีราคาระหว่าง 300 – 8,000 บาท

นอกจากนี้ เครื่องมือการเกษตรต่าง ๆ ที่เกษตรกรนิยมใช้ในการทำไร่สับปะรดยังประกอบด้วย จอบปลูกสับปะรด มีราคาเฉลี่ยคันละ 65 – 140 บาท มีดสับปะรด มีราคาเฉลี่ยคันละ 140 – 250 บาท และเชือก มีราคาเฉลี่ยเส้นละ 12 – 100 บาท มูลค่ารวมของเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำไร่สับปะรดมีค่าเท่ากับ 910,511.00 บาท (ตารางที่ 22)

ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ จากข้อมูลเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ ที่เกษตรกรใช้ใจการทำไร่สับปะรด เมื่อใช้งานอุปกรณ์เหล่านี้ไปนาน ๆ ก็จะมีการสึกหรอของเครื่องจักรอุปกรณ์ ซึ่งค่าสึกหรอดังกล่าวต้องนำมาคิดเป็นค่าใช้จ่ายอย่างหนึ่งของการทำไร่สับปะรด

โดยนำมาคิดเป็นค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ โดยวิธีคำนวณแบบเส้นตรง (straight-line method) ซึ่งสูตรที่ใช้ในการคำนวณคือ¹

$$\text{ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่อปี} = \frac{\text{ต้นทุนทรัพย์สิน} - \text{มูลค่าซาก}}{\text{อายุการใช้งาน}}$$

จากการศึกษาพบว่า ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์รวม มีค่าเท่ากับ 117,861 บาท แบ่งเป็นค่าเสื่อมราคาสำหรับสับปะรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปะรดปีแรก หน่อสับปะรดปีที่สอง และหน่อสับปะรดปีที่สาม ตามสัดส่วนของพื้นที่ปลูก มีค่าเท่ากับ 42,065.31 32,269.93 26,176.86 และ 13,348.90 บาท ตามลำดับเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 65.12 บาท (ตารางที่ 23)

เมื่ออุปกรณ์มีการชำรุดเนื่องจากการใช้งาน และเกิดการชำรุดเสียหาย เกษตรกรจำเป็นต้องนำไปซ่อมให้ใช้งานได้ตามปกติ ซึ่งเกิดเป็นค่าใช้จ่ายจำนวนหนึ่ง จากการสอบถามเกษตรกรพบว่า ค่าใช้จ่ายดังกล่าวมีค่ารวมเท่ากับ 27,585.33 บาท แบ่งเป็นค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์สำหรับสับปะรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปะรดปีแรก หน่อสับปะรดปีที่สอง และหน่อ

¹ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า (เสนาะ และกิงกนก, 2537: 31)

ไม่ว่ากันแต่เพียงสั้น อีกทั้งหาว่ามีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สับประรดปลูกปีที่สาม โดยแบ่งไปตามสัดส่วนของพื้นที่ปลูก มีค่าเท่ากับ 9,845.37 8,488.96 6,126.68 และ 3,124.30 บาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่มีค่าเท่ากับ 15.24 บาท (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 22 เครื่องจักร และอุปกรณ์การเกษตรที่ใช้ในการปลูกสับประรด

รายการเครื่องจักรและอุปกรณ์	จำนวน (หน่วย)	ราคาต่อหน่วย (บาท)	มูลค่ารวม (บาท)	อายุการใช้ งาน(ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท)	ค่าซ่อมแซม ¹ (บาท)
เครื่องสูบน้ำ	31	5,500-24,460	258,760.00	10	25,876.00	7,762.80
เครื่องพ่นยา	38	12,000-16,000	492,000.00	10	49,200.00	14,760.00
ถังผสมยา	36	300-8,000	104,460.00	5	20,892.00	3,133.80
จอบ	186	65-140	19,245.00	3	6,415.00	577.35
มีดสับประรด	199	140-250	42,270.00	3	14,090.00	1,268.10
เชือก	52	12-100	2,776.00	2	1,388.00	83.28
รวม			919,511.00		117,861.00	27,585.33
เฉลี่ยต่อไร่			508.01		65.12	15.24

หมายเหตุ ¹ ค่าซ่อมแซมคิดเป็นร้อยละ 3 ของมูลค่ารวม

ตารางที่ 23 ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ และค่าซ่อมแซม

ประเภทสับประรด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ค่าเสื่อมราคา		ค่าซ่อมแซม	
		จำนวนเงินจ่าย ¹ (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ ² (บาท)	จำนวนเงินจ่าย ¹ (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ ² (บาท)
สับประรดปลูกครั้งแรก	646	42,065.31	65.12	9,845.37	15.24
หน่อสับประรดปีแรก	557	32,269.93	65.12	8,488.96	15.24
หน่อสับประรดปีที่สอง	402	26,176.86	65.12	6,126.68	15.24
หน่อสับประรดปีที่สาม	205	13,348.90	65.12	3,124.30	15.24

หมายเหตุ ¹ ใช้วิธีกระจายค่าเสื่อมราคา และค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์รวมเข้าเป็นต้นทุนสับประรดแต่ละประเภท ตามสัดส่วนของพื้นที่ปลูกสับประรด

² ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับจำนวนเงินจ่ายรวมต่อพื้นที่ปลูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่รวมที่เกษตรกรเช่าที่ดินจากผู้อื่นเพื่อการปลูกสับปะรดมีค่ารวมเท่ากับ 772 ไร่ ราคาเช่าต่อไร่มีค่าระหว่าง 300 – 500 บาท ค่าใช้จ่ายรวมสำหรับการเช่ามีค่าเท่ากับ 263,450 บาท เนื่องจากการเช่าที่ดินช่วยให้เกิดประโยชน์สำหรับสับปะรดทั้งสับปะรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปะรดปีแรก หน่อสับปะรดปีที่สอง และหน่อสับปะรดปีที่สาม ดังนั้นค่าใช้จ่ายรวมสำหรับค่าเช่าที่ดินจึงต้องแบ่งสรรเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับสับปะรดแต่ละประเภท โดยแบ่งตามสัดส่วนของพื้นที่ปลูกสับปะรด จะได้ค่าเช่าที่ดินสำหรับสับปะรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปะรดปีแรก หน่อสับปะรดปีที่สอง และหน่อสับปะรดปีที่สาม มีค่าเท่ากับ 94,026.91 81,072.73 58,512.10 และ 29,838.26 บาท ตามลำดับ คิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 145.55 บาท สำหรับสับปะรดทั้งสี่ประเภท (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ค่าเช่าที่ดิน

ประเภทสับปะรด	ค่าเช่าที่ดิน			
	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ค่าเช่าที่ดิน (บาท/ไร่/ปี)	ค่าเช่าที่ดินรวม ¹ (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ ² (บาท)
สับปะรดปลูกครั้งแรก	646	300-500	94,026.91	145.55
หน่อสับปะรดปีแรก	557	300-500	81,072.73	145.55
หน่อสับปะรดปีที่สอง	402	300-500	58,512.10	145.55
หน่อสับปะรดปีที่สาม	205	300-500	29,838.26	145.55
รวม	1,810		263,450.00	145.55

หมายเหตุ ¹ ใช้วิธีกระจายค่าเช่าที่ดินรวมเข้าเป็นต้นทุนสับปะรดแต่ละประเภท ตามสัดส่วนของพื้นที่ปลูก

² ค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่าเช่าที่ดินรวมต่อพื้นที่ปลูก

รายได้จากการปลูกสับปะรด

รายได้จากการปลูกสับปะรดของเกษตรกรนั้น ประกอบด้วยรายได้จากการจำหน่ายสับปะรด ซึ่งรายได้จากการจำหน่ายสับปะรดของเกษตรกรจะขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตสับปะรดและราคาสับปะรด โดยราคาสับปะรดจะมีการเปลี่ยนแปลงขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่ตลอดขึ้นอยู่กับปริมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สับปะรดในท้องตลาด ในการศึกษานี้รายได้จากการจำหน่ายจะเท่ากับผลคูณระหว่างปริมาณผลผลิตและราคาสับปะรด ซึ่งเกิดจากการสอบถามเกษตรกรตามที่เกิดกับเกษตรกรขายได้

จากการศึกษาพบว่า ปริมาณผลผลิตรวมสำหรับสับปะรดปลูกครั้งแรก หน่อสับปะรดปีแรก หน่อสับปะรดปีที่สอง และหน่อสับปะรดปีที่สาม มีค่าเท่ากับ 994.84 835.50 582.90 และ 285.30 ตัน ตามลำดับ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 1.54 1.50 1.45 และ 1.39 ตัน ตามลำดับ ราคาที่จำหน่ายได้มีราคาระหว่าง 1,600 – 6,500 บาทต่อตัน สำหรับรายได้ที่เกษตรกรได้รับพบว่า สับปะรดปลูกครั้งแรกมีรายได้รวมเท่ากับ 4,317,138.03 บาท หน่อสับปะรดปีแรก มีรายได้รวมเท่ากับ 3,290,339.52 บาท หน่อสับปะรดปีที่สอง มีรายได้รวมเท่ากับ 1,916,715.10 บาท และหน่อสับปะรดปีที่สาม มีรายได้รวมเท่ากับ 820,237.50 บาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 6,682.88 5,907.25 4,767.95 และ 4,001.16 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 รายได้จากการจำหน่ายสับปะรด

ประเภทสับปะรด	ปริมาณผล		ราคาสับปะรด (บาท/ตัน)	รายได้	
	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลิต (ตัน)		รายได้รวม (บาท)	เฉลี่ยต่อไร่ ¹ (บาท)
สับปะรดปลูกครั้งแรก	646	994.72	2,000-6,500	4,317,138.03	6,682.88
หน่อสับปะรดปีแรก	557	835.50	1,900-6,000	3,290,339.52	5,907.25
หน่อสับปะรดปีที่สอง	402	582.90	1,600-5,000	1,916,715.10	4,767.95
หน่อสับปะรดปีที่สาม	205	285.30	2,500-3,000	820,237.50	4,001.16

หมายเหตุ¹ รายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับรายได้รวมต่อพื้นที่ปลูก

ดังนั้น เมื่อรวมรายได้และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จากการปลูกสับปะรดของเกษตรกรโดยสมมติว่าเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด ซึ่งไม่ต้องเสียค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดิน จะพบว่า การปลูกสับปะรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีรายได้สุทธิจากการปลูกสับปะรดแต่ละประเภทคือ ประเภทสับปะรดปลูกครั้งแรก มีรายได้สุทธิเท่ากับ (392,186.06) บาท เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ (607.10) บาท ประเภทหน่อสับปะรดปีแรก มีรายได้สุทธิเท่ากับ 1,247,859.52 บาท เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 2,240.32 บาท ประเภทหน่อสับปะรดปีที่สอง มีรายได้สุทธิเท่ากับ 368,229.52 บาท เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 915.99 บาท และประเภทหน่อสับปะรดปีที่สาม มีรายได้สุทธิเท่ากับ 34,305.63 บาท เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 167.34 บาท เมื่อนำรายได้สุทธินำหักค่าใช้จ่ายคงที่ ซึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้เผยแพร่เห็นประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ ก็จะทำให้ทราบถึงกำไร (ขาดทุน) สุทธิของการปลูกสับประรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามสับประรดแต่ละประเภท ดังนี้ ประเภทสับประรดปลูกครั้งแรก มีกำไร (ขาดทุน) สุทธิ (434,251.37) บาท เฉลี่ยต่อไร่ (672.22) บาท ประเภทหน่อสับประรดปีแรก มีกำไร (ขาดทุน) สุทธิ 1,215,589.59 บาท เฉลี่ยต่อไร่ 2,175.20 บาท ประเภทหน่อสับประรดปีที่สอง มีกำไร (ขาดทุน) สุทธิ 342,052.66 บาท เฉลี่ยต่อไร่ 850.87 บาท และประเภทหน่อสับประรดปลูกปีที่สาม มีกำไร (ขาดทุน) สุทธิ 20,956.73 บาท เฉลี่ยต่อไร่ 102.22 บาท (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 รายได้ ต้นทุน และกำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อไร่ของการปลูกสับประรด เมื่อไม่รวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน (บาท)

รายการ	สับประรดปลูกครั้งแรก		หน่อสับประรดปีแรก		หน่อสับประรดปีที่สอง		หน่อสับประรดปีที่สาม	
	ปลูกครั้ง	เฉลี่ย/ไร่	ปลูก	เฉลี่ย/ไร่	ปลูก	เฉลี่ย/ไร่	ปลูก	เฉลี่ย/ไร่
1. พื้นที่ปลูก (ไร่)	646.00		557.00		402.00		205.00	
2. ปริมาณผลผลิต (ตัน)	994.84	1.54	835.50	1.50	582.90	1.45	285.30	1.39
3. รายได้จากการจำหน่าย	4,317,138.03	6,682.88	3,290,339.52	5,907.25	1,916,715.10	4,767.95	820,237.50	4,001.16
4. ต้นทุนผันแปร								
4.1 การเตรียมดิน	480,050.00	743.11						
4.2 หน่อพันธุ์	1,289,200.00	1,995.67						
4.3 การปลูก	493,790.00	764.38						
4.4 การใส่ปุ๋ย								
ค่าแรงงาน	266,600.00	412.69	208,350.00	374.06	170,100.00	423.13	88,500.00	431.71
ค่าปุ๋ย	964,475.00	1,493.00	796,290.00	1,429.61	641,130.00	1,594.85	331,325.00	1,616.22
4.5 การกำจัดวัชพืช								
ค่าแรงงาน	266,600.00	412.69	208,350.00	374.06	170,100.00	423.13	88,500.00	431.71
ค่ายากำจัดวัชพืช	561,343.00	868.95	505,255.50	907.10	338,730.50	842.61	165,450.00	807.07
4.6 การแกะจุก	15,050.00	23.30	12,425.00	22.31	8,675.00	21.58	5,062.50	24.70
4.7 การคลุมผล	14,900.00	23.07	12,200.00	21.90	8,575.00	21.33	5,137.50	25.06
4.8 การเก็บผลผลิต								
ค่าแรงงาน	24,287.00	37.60	19,700.00	35.37	15,687.50	39.02	6,150.00	30.00
ค่าขนส่ง	323,183.72	500.28	271,420.48	487.29	189,360.89	471.05	92,682.56	452.11
4.9 ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์	9,845.37	15.24	8,488.97	15.24	6,126.69	15.24	3,124.31	15.24
5. รวมต้นทุนผันแปร	4,709,324.09	7,289.96	2,042,480.00	3,666.93	1,548,485.58	3,851.95	785,931.87	3,833.81
6. รายได้สุทธิ	(392,186.06)	(607.10)	1,247,859.52	2,240.32	368,229.52	915.99	34,305.63	167.34
7. ต้นทุนคงที่								
7.1 ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์	42,065.31	65.12	32,269.93	65.12	26,176.86	65.12	13,348.90	65.12
8. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	(434,251.37)	(672.22)	1,215,589.59	2,175.20	342,052.66	850.87	20,956.73	102.22

ความคิดเห็นในการปลูกสับปะรดของเกษตรกร

ความคิดเห็นในการปลูกสับปะรดของเกษตรกรชาวไร่สับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัด เพชรบุรี ได้ข้อมูลจากการสอบถามเกษตรกร โดยตรงและนำแบบสอบถามให้เกษตรกรตอบตาม ความคิดเห็นของเกษตรกรโดยมีรายละเอียดดังนี้ คือเกษตรกรชาวไร่สับปะรดมีความต้องการให้ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ช่วยควบคุมราคารับซื้อ ยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืช โดยกำหนดให้ราคาที่จำหน่ายต่ำกว่าปัจจุบัน เนื่องจากต้นทุนปุ๋ย ยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชที่สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรต้องลดปริมาณการใช้ เป็นผลทำให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ และปริมาณได้ตามที่ต้องการ และอาจทำให้เกิดภาวะขาดทุนเพิ่มขึ้น ถ้าราคาจำหน่ายต่ำลง
2. ช่วยกำหนดราคารับซื้อให้สูงขึ้น เกษตรกรเห็นว่าต้นทุนการทำไร่สับปะรดต่อไร่เพิ่มขึ้น แต่ราคารับซื้อที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง บางครั้งอาจมีราคาต่ำมากเกินไป จนทำให้เกิดภาวะขาดทุน หรือได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มทุน ดังนั้นต้องการให้กำหนดราคารับซื้อให้สูงกว่าปัจจุบัน
3. ช่วยแนะนำข้อมูลข่าวสารด้านราคารับซื้อให้เกษตรกรได้ทราบล่วงหน้าเพื่อการวางแผนการปลูกสับปะรดที่เหมาะสมกับต้นทุน
4. ช่วยแนะนำเทคนิคและวิธีการเพิ่มผลผลิตสับปะรดใหม่ ๆ เพื่อให้ผลกำไรต่อไร่เพิ่มขึ้น

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลตอบแทนการปลูกสับปะรด

เนื่องจากสับปะรดเป็นพืชไร่เศรษฐกิจที่สามารถให้ผลตอบแทนได้เป็นระยะเวลาตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ดังนั้นการพิจารณาเพื่อตัดสินใจการปลูกสับปะรดของเกษตรกร นอกจากพิจารณาถึงรายได้สุทธิและกำไร (ขาดทุน) สุทธิที่จะได้รับในแต่ละปีแล้ว ยังควรพิจารณาถึงจำนวนเงินลงทุนในระยะแรก ตลอดจนผลตอบแทนที่จะได้รับในระยะเวลาที่ต่างกัน ดังนั้นในบทนี้จะขอกล่าวถึงการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการปลูกสับปะรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งใช้วิธีการประเมินค่าการลงทุนที่เหมาะสม คือ วิธีระยะเวลาการจ่ายคืนทุน (payback period method) และวิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (net present value method)

ซึ่งการวิเคราะห์ผลตอบแทนการทำไร่สับปะรดด้วยวิธีข้างต้น จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่สำคัญเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. จำนวนเงินลงทุน หมายถึง เงินลงทุนในระยะแรก อันเกิดจากการซื้อสินทรัพย์ถาวร และเงินจ่ายในปัจจุบัน เพื่อหวังผลตอบแทนในอนาคต ซึ่งถือเป็นเงินสดหมุนเวียนออก สำหรับการปลูกสับปะรดนั้น จำนวนเงินลงทุนคือจำนวนเงินที่จ่ายไปในการซื้อเครื่องจักร และอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ ในปีที่เริ่มปลูกสับปะรด (ปีที่ 0) ซึ่งใช้จำนวนเงินลงทุนเริ่มแรกเท่ากับ 919,511.00 บาท หรือเฉลี่ยต่อไร่ มีค่าเท่ากับ 508.01 บาทต่อไร่ จากตารางที่ 22

2. จำนวนเงินที่ได้รับจากการปลูกสับปะรด หมายถึง เงินสดหมุนเวียนเข้าตลอดอายุการปลูกสับปะรด หรือรายรับที่ได้จากการทำไร่สับปะรด ในที่นี้ประกอบด้วย

2.1 เงินสดหมุนเวียนเข้าสุทธิเท่ากับ กำไร (ขาดทุน) สุทธิจากการปลูกสับปะรดรวมกับค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร (ตารางที่ 27)

2.2 จำนวนเงินสดที่ได้รับจากการจำหน่ายสินทรัพย์ที่เหลือ เมื่อสิ้นอายุของการปลูกสับปะรด กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรเลิกปลูกสับปะรดในปีที่ 4 เครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรที่มีอายุการใช้งาน ได้อีก จะสามารถขายได้ตามราคาที่เหลือของอายุการใช้งาน หรือราคาตามบัญชีที่เหลือ โดยกำหนดให้ขายได้เต็มมูลค่าตามบัญชี ในที่นี้ มูลค่าของสินทรัพย์ที่สามารถจำหน่ายได้เมื่อสิ้นอายุการปลูกสับปะรดในปีที่ 4 มีมูลค่ารวมเท่ากับ 471,348.00 บาท เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 260.41 บาท (ตารางที่ 28)

3. อายุการลงทุน ในที่นี้หมายถึง อายุการปลูกสับปะรดปีสุดท้าย ซึ่งการปลูกสับปะรดโดยปกติแล้วเกษตรกรจะปลูกสับปะรดในปีแรกเพียงครั้งเดียว และมีการไถหน่อสับปะรดจนเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระทั่งสับประคให้ผลผลิตได้ถึงสิ้นปีที่ 4 จึงรื้อหน่อสับประคออกเพื่อปลูกใหม่อีกครั้ง ดังนั้นอายุของการลงทุนในการทำไร่สับประคจึงเท่ากับ 4 ปี

**ตารางที่ 27 เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิต่อไร่ ของการปลูกสับประคของเกษตรกร
อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี (บาท)**

รายการ	อายุการทำไร่สับประค				
	ปีที่ 0	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ¹	-	(672.22)	2,175.20	850.87	102.22
ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ ²	-	65.12	65.12	65.12	65.12
รายได้จากการขายเครื่องจักรและอุปกรณ์ ³	-	-	-	-	260.41
เงินสดหมุนเวียนเข้า ⁴	-	-	2,240.32	915.99	427.75
เงินสดหมุนเวียนออก	508.01	607.10	-	-	-
เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิ ⁵	(508.01)	(607.10)	2,240.32	915.99	427.75

หมายเหตุ⁴ เงินสดหมุนเวียนเข้า = กำไร (ขาดทุน) สุทธิ + รายได้จากการขายเครื่องจักรและอุปกรณ์เมื่อสิ้นอายุของการทำไร่สับประค

⁵ เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิ = เงินสดหมุนเวียนเข้า - เงินสดหมุนเวียนออก

ที่มา: ¹ (จากตารางที่ 26)

² (จากตารางที่ 23)

³ (จากตารางที่ 28)

การวิเคราะห์ผลตอบแทนการทำไร่สับประค เมื่อไม่รวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน

ระยะเวลาการจ่ายคืนทุนจะบอกให้ทราบว่า ระยะเวลาสั้นเท่าใดจึงจะได้ทุนคืนมา จากการปลูกสับประค ซึ่งจะเป็นอัตราส่วนระหว่างเงินทุนเริ่มแรกกับเงินสดหมุนเวียนเข้ารายปี ดังสูตร

$$\text{ระยะเวลาการจ่ายคืนทุน} = \frac{\text{เงินลงทุนเริ่มแรก}}{\text{เงินสดเข้ารายปี}}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 28 มูลค่าซากเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ เมื่อสิ้นอายุการปลุกสับประรดปีที่ 4

รายการเครื่องจักรและอุปกรณ์	มูลค่าเริ่มต้น (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท)	ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ย/ไร่/ปี (บาท)	อายุการใช้งานที่เหลือ (ปี)	มูลค่าซากที่ขายได้ (บาท)
เครื่องสูบน้ำ	258,760.00	10	25,876.00	14.30	6	155,256.00
เครื่องพ่นยา	492,000.00	10	49,200.00	27.18	6	295,200.00
ถังผสมยา	104,460.00	5	20,892.00	11.54	1	20,892.00
จอบ	19,245.00	3	6,415.00	3.54	0	0.00
มีดสับประรด	42,270.00	3	14,090.00	7.78	0	0.00
เชือก	2,776.00	2	1,388.00	0.77	0	0.00
รวม	919,511.00		117,861.00			471,348.00
เฉลี่ยต่อไร่	508.01		65.12			260.41

ซึ่งสูตรนี้ เหมาะสำหรับการลงทุนที่เงินสดเข้ารายปีเท่ากันตลอดอายุการลงทุน แต่สำหรับการทำไร่สับประรดแล้ว เงินสดเข้ารายปีมีค่าไม่เท่ากัน ดังนั้นวิธีคำนวณหาระยะการจ่ายคืนทุนจะคำนวณโดยการนำเงินสดเข้าของแต่ละปีรวมกันเข้าจนมีค่าเท่ากับเงินลงทุนเริ่มแรก กล่าวคือเงินลงทุนเริ่มแรกต่อไร่สำหรับการทำไร่สับประรดมีค่าเท่ากับ 508.01 บาท และในการปลุกสับประรดในปีที่ 1 มีเงินสดหมุนเวียนออกสุทธิ 607.10 บาท ต้องอาศัยเงินสดหมุนเวียนเข้าของการทำไร่สับประรดปีที่ 2 อีกจำนวน 1,115.11 บาท (ตารางที่ 29) ดังนั้นระยะเวลาสำหรับการจ่ายคืนทุนของการปลุกสับประรดจึงควรมีค่าระหว่างปีที่ 1 และ 2 ซึ่งต้องอาศัยการเทียบแบบบัญชีไตรยางค์เพื่อหาค่าระยะเวลาการจ่ายคืนทุนที่แน่นอน โดยสมมติว่ารายได้จากการทำไร่สับประรดเกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดทั้งปี และจากการคำนวณพบว่า ค่าระยะเวลาการจ่ายคืนทุนสำหรับการปลุกสับประรดที่ได้มีค่าเท่ากับ 1 ปี 5 เดือน 29 วัน ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรจะสามารถได้ทุนคืนจากการปลุกสับประรดในรุ่นที่ 2 นั้นเอง

สำหรับการคิดคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ มีแนวความคิดเกี่ยวกับค่าเงินตามเวลา กล่าวคือ เงิน 1 บาทในปัจจุบันมีค่ามากกว่า 1 บาทในอนาคต ดังนั้น ผลตอบแทนที่จะได้รับในอนาคตจึงควรคำนวณปรับค่าให้เป็นมูลค่าในปัจจุบัน โดยใช้อัตราดอกเบี้ย หรืออัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำมาช่วยในการคำนวณ

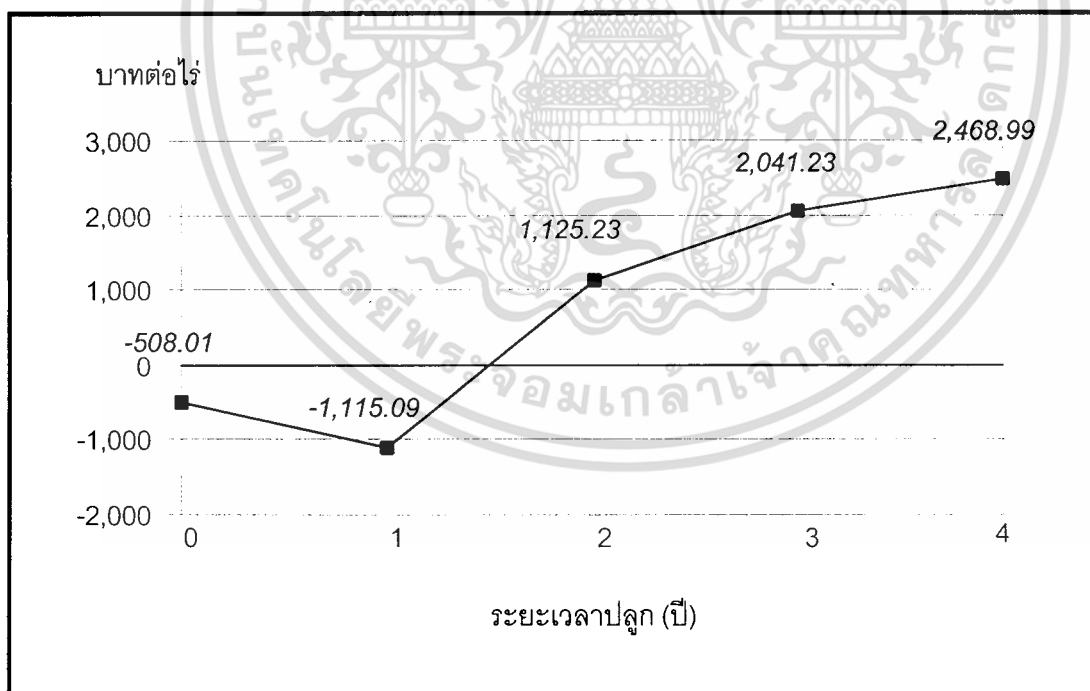
ดังนั้น การคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิจึงเป็นวิธีการที่ทำให้เงินสดหมุนเวียนเข้าและออกให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน โดยใช้อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำเป็นอัตราการคิดลด สำหรับผลต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของเงินสดหมุนเวียนเข้าและออกเรียกว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ซึ่งผลของมูลค่าปัจจุบันสุทธิมีความหมายตามค่าที่ได้ดังนี้

ตารางที่ 29 ผลการคำนวณระยะเวลาการจ่ายคืนทุนต่อไร่ของการปลูกสับปะรดของเกษตรกร
อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี (บาท)

อายุการทำ ไร่สับปะรด	เงินสดหมุน เวียนเข้า	เงินสดหมุน เวียนออก	เงินสดหมุนเวียน เข้า (ออก) สุทธิ	เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิสะสม
ปีที่ 0	-	508.01	(508.01)	(508.01)
ปีที่ 1	6,682.88	7,289.96	(607.08)	(1,115.09)
ปีที่ 2	5,907.25	3,666.93	2,240.32	1,125.23
ปีที่ 3	4,767.95	3,851.95	916.00	2,041.23
ปีที่ 4	4,261.57	3,833.81	427.76	2,468.99

ภาพที่ 4 เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิสะสมรายปี เมื่อไม่รวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้า
เป็นต้นทุน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ถ้ามูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเท่ากับศูนย์หรือมากกว่า นั้นแสดงว่าการทำไร่สับปะรดของเกษตรกรสามารถสร้างผลกำไรให้กับเกษตรกรได้

2. ถ้ามูลค่าปัจจุบันสุทธิน้อยกว่าศูนย์ แสดงว่าการทำไร่สับปะรดของเกษตรกรไม่สามารถให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน

วิธีการคำนวณเพื่อหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ สามารถใช้สูตรการคำนวณข้างต้นจากที่กล่าวไว้แล้วในหน้าที่ 8

จากการศึกษาพบว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิของการปลูกสับปะรดของเกษตรกร ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 10 มีค่าเท่ากับ 1,770.71 บาท ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 15 มีค่าเท่ากับ 1,504.89 บาท ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 20 มีค่าเท่ากับ 1,254.49 บาท (ตารางที่ 30)

จากมูลค่าปัจจุบันสุทธิที่ได้มีค่ามากกว่าศูนย์ แสดงว่าการทำไร่สับปะรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี สามารถให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าต้นทุนของเงินลงทุน หรือสามารถสร้างกำไรจากการลงทุนได้

จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการปลูกสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การปลูกสับปะรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีระยะเวลาการจ่ายคืนทุนประมาณ 1 ปี 5 เดือน 29 วัน หรือ รุ่นที่ 2 นับตั้งแต่เริ่มการเตรียมดิน

2. การปลูกสับปะรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ให้ผลตอบแทนที่คิดเป็นมูลค่าปัจจุบันสุทธิ ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 10 มีค่าเท่ากับ 1,770.71 บาท ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 15 มีค่าเท่ากับ 1,504.89 บาท และ ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 20 มีค่าเท่ากับ 1,254.49 บาท

การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการปลูกสับปะรดมาข้างต้นนี้ เป็นการวิเคราะห์ในกรณีที่เกษตรกรไม่ต้องเสียค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดิน แต่ถ้ากรณีที่เกษตรกรทำการเช่าที่ดินเพื่อทำการปลูกสับปะรดแล้วเกษตรกรจะต้องเสียค่าเช่าที่ดินตามที่ตกลงกัน และต้องเสียค่าภาษีที่ดินในอัตราไร่ละ 1 บาทต่อปี ดังนั้น ผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำไร่สับปะรดจะมีค่าเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งจะได้ทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนการทำไร่สับปะรดเมื่อรวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเป็นต้นทุนการปลูกสับปะรดดังนี้

ตารางที่ 30 ผลการคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิต่อไร่ของการปลูกสับปะรดของเกษตรกร
อำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี (บาท)

อายุการทำ ไร่สับปะรด	ค่าแฟคเตอร์			เงินสดหมุน เวียนเข้า (ออก) สุทธิ	มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ²		
	ของอัตราส่วนลด ¹				ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ			
	10.00	15.00	20.00		10.00	15.00	20.00
ปีที่ 0	1.000	1.000	1.000	(508.01)	(508.01)	(508.01)	(508.01)
ปีที่ 1	0.909	0.870	0.833	(607.10)	(551.85)	(528.18)	(505.71)
ปีที่ 2	0.826	0.756	0.694	2,240.32	1,850.50	1,693.68	1,554.78
ปีที่ 3	0.751	0.658	0.579	915.99	687.91	602.72	530.35
ปีที่ 4	0.683	0.572	0.482	427.76	292.16	244.68	183.08
รวม					1,770.71	1,504.89	1,254.49

หมายเหตุ¹ ตารางภาคผนวก

² มูลค่าปัจจุบันสุทธิ = เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิ × ค่าแฟคเตอร์ของ
อัตราส่วนลด

การวิเคราะห์ผลตอบแทนการปลูกสับปะรด เมื่อรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน

ค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินถือเป็นค่าใช้จ่ายคงที่อย่างหนึ่ง เมื่อนำมาพิจารณาเป็นต้นทุนการ
ปลูกสับปะรดจะมีผลทำให้เงินสดหมุนเวียนออกเพิ่มขึ้น หรือมีผลกำไร (ขาดทุน) สุทธิมีค่าลดลง
โดยค่าที่ลดลงเป็นดังสมการ

กำไร (ขาดทุน) สุทธิที่ลดลง = เงินสดหมุนเวียนออกที่เพิ่มขึ้น

จากการสอบถามเกษตรกรพบว่า ค่าเช่าที่ดินสำหรับการปลูกอ้อยต่อไร่ต่อปีมีค่าระหว่าง
300 – 500 บาท หรือเฉลี่ยประมาณ 145.55 บาท และภาษีที่ดินคิดอัตราไร่ละ 1 บาท ดังนั้น
เมื่อรวมค่าใช้จ่ายทั้งสองจะมีค่าเท่ากับ 146.55 บาทต่อไร่ต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้เมื่อนำมาหักจาก
กำไร (ขาดทุน) สุทธิเดิม จะทำให้ทราบกำไร (ขาดทุน) สุทธิใหม่ที่รวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดิน
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์หรือการนำ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กล่าวคือ กำไร (ขาดทุน) สุทธิเมื่อสิ้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ (818.77) 2,028.65 704.32 และ (44.33) บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 ผลการคำนวณกำไร (ขาดทุน) สุทธิต่อไร่ของการปลูกสับปะรด เมื่อรวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน(บาท)

รายการ	อายุการทำไร่สับปะรด			
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ¹	(672.22)	2,175.20	850.87	102.22
หัก ค่าเช่าที่ดิน	145.55	145.55	145.55	145.55
ค่าภาษีที่ดิน	1	1	1	1
กำไร (ขาดทุน) สุทธิเมื่อรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดิน	(818.77)	2,028.65	704.32	(44.33)

ที่มา: ¹ (จากตารางที่ 26)

จากตารางที่ 31 เมื่อกำไร (ขาดทุน) สุทธิมีค่าเปลี่ยนแปลงไป จะมีผลทำให้ค่าเงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกัน ซึ่งค่าที่เปลี่ยนแปลงไปในปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ (753.65) 2,093.77 769.44 และ 281.20 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 32)

การวิเคราะห์ผลตอบแทนด้วยวิธีระยะเวลาคืนทุน เมื่อรวมรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินคำนวณโดยการนำเงินสดเข้าของแต่ละปีรวมกันเข้าจนมีค่าเท่ากับเงินลงทุนเริ่มแรก กล่าวคือเงินลงทุนเริ่มแรกต่อไร่สำหรับการทำไร่สับปะรดมีค่าเท่ากับ 508.01 บาท และในการปลูกสับปะรดในปีที่ 1 มีเงินสดหมุนเวียนออกสุทธิ 753.63 บาท ต้องอาศัยเงินสดหมุนเวียนเข้าของการทำไร่สับปะรดปีที่ 2 อีกจำนวน 1,261.64 บาท (ตารางที่ 33)

ระยะเวลาสำหรับการจ่ายคืนทุนของการปลูกสับปะรดจึงควรมีค่าระหว่างปีที่ 1 และ 2 ซึ่งต้องอาศัยการเทียบแบบบัญชีไตรยางค์ เพื่อหาค่าระยะเวลาการจ่ายคืนทุนที่แน่นอน โดยสมมติว่ารายได้จากการทำไร่สับปะรดเกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดทั้งปี และจากการคำนวณพบว่า ค่าระยะเวลาการจ่ายคืนทุนสำหรับการปลูกสับปะรดที่ได้มีค่าเท่ากับ 1 ปี 7 เดือน 7 วัน ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรจะสามารถได้ทุนคืนจากการปลูกสับปะรดในรอบปีที่ 2 นั้นเอง (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 32 ผลการคำนวณเงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิต่อไร่ของการปลูกสับปะรด เมื่อรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน (บาท)

รายการ	อายุการทำไร่สับปะรด				
	ปีที่ 0	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ¹	-	(818.77)	2,028.65	704.32	(44.33)
ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ ²	-	65.12	65.12	65.12	65.12
รายได้จากการขายเครื่องจักรและอุปกรณ์ ³	-	-	-	-	260.41
เงินสดหมุนเวียนเข้า ⁴	-	-	2,093.77	769.44	281.20
เงินสดหมุนเวียนออก ⁴	508.01	753.65	-	-	-
เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิ ⁵	(508.01)	(753.65)	2,093.77	769.44	281.20

หมายเหตุ⁴ เงินสดหมุนเวียนเข้า = กำไร (ขาดทุน) สุทธิ + รายได้จากการขายเครื่องจักรและอุปกรณ์เมื่อสิ้นอายุของการทำไร่สับปะรด

⁵ เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิ = เงินสดหมุนเวียนเข้า - เงินสดหมุนเวียนออก

ที่มา: ¹ (จากตารางที่ 31)

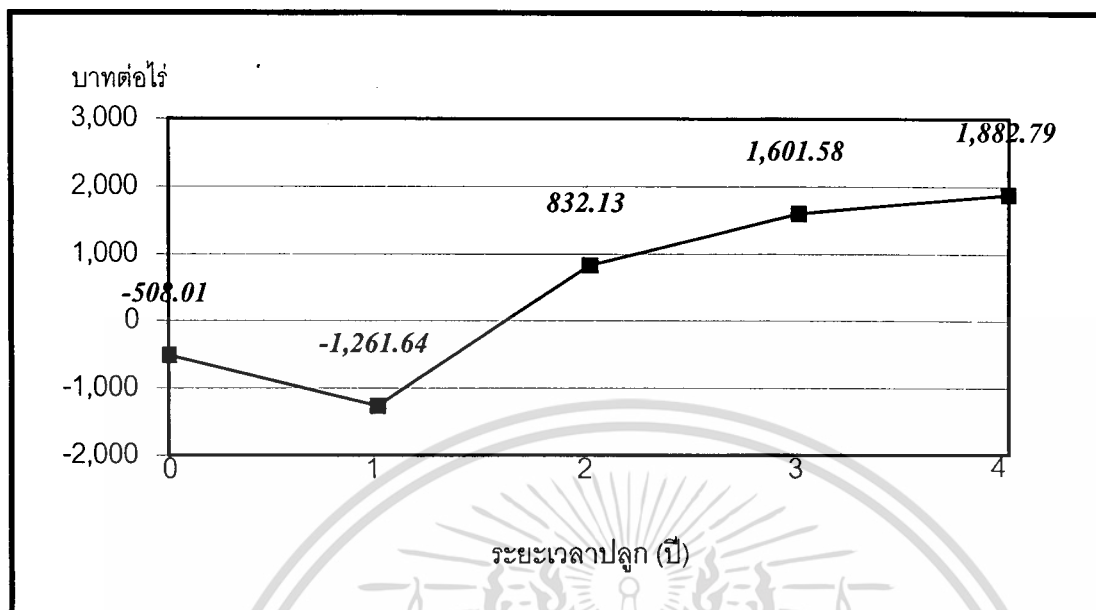
² (จากตารางที่ 23)

³ (จากตารางที่ 28)

ตารางที่ 33 ผลการคำนวณระยะเวลาการจ่ายคืนทุนต่อไร่ของการปลูกสับปะรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน (บาท)

อายุการทำไร่สับปะรด	เงินสดหมุนเวียนเข้า	เงินสดหมุนเวียนออก	เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิ	เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิสะสม
ปีที่ 0	-	508.01	(508.01)	(508.01)
ปีที่ 1	6,682.88	7,436.51	(753.63)	(1,261.64)
ปีที่ 2	5,907.25	3,813.48	2,093.77	832.13
ปีที่ 3	4,767.95	3,998.50	769.45	1,601.58
ปีที่ 4	4,261.57	3,980.36	281.21	1,882.79

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5 เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิสะสมรายปี เมื่อรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน

สำหรับการคิดคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิในกรณีรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน พบว่ามูลค่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิของการปลูกสับประรดของเกษตรกร ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 10 มีค่าเท่ากับ 1,306.32 บาท ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 15 มีค่าเท่ากับ 1,086.37 บาท ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 20 มีค่าเท่ากับ 898.35 บาท (ตารางที่ 34)

จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการปลูกสับประรดของเกษตรกร เมื่อรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การปลูกสับประรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน มีระยะเวลาการจ่ายคืนทุนประมาณ 1 ปี 7 เดือน 7 วัน หรือรุ่นที่ 2 นับตั้งแต่เริ่มการเตรียมดิน

2. การปลูกสับประรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ให้ผลตอบแทนที่คิดเป็นมูลค่าปัจจุบันสุทธิ ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 10 มีค่าเท่ากับ 1,306.32 บาท ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 15 มีค่าเท่ากับ 1,086.37 บาท และ ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 20 มีค่าเท่ากับ 898.35 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 34 ผลการคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิต่อไร่ของการปลูกสับปะรดของเกษตรกร
อำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน (บาท)

อายุการทำ ไร่สับปะรด	ค่าแฟคเตอร์			เงินสดหมุน เวียนเข้า (ออก) สุทธิ	มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ²		
	ของอัตราส่วนลด ¹				ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ				
	10.00	15.00	20.00		10.00	15.00	20.00
ปีที่ 0	1.000	1.000	1.000	(508.01)	(508.01)	(508.01)	(508.01)
ปีที่ 1	0.909	0.870	0.833	(753.63)	(685.05)	(655.66)	(627.77)
ปีที่ 2	0.826	0.756	0.694	2,093.77	1,729.45	1,582.89	1,453.08
ปีที่ 3	0.751	0.658	0.579	769.45	577.86	506.30	445.51
ปีที่ 4	0.683	0.572	0.482	281.21	192.07	160.85	135.54
รวม					1,306.32	1,086.37	898.35

หมายเหตุ¹ ตารางภาคผนวก

² มูลค่าปัจจุบันสุทธิ = เงินสดหมุนเวียนเข้า (ออก) สุทธิ × ค่าแฟคเตอร์ของ
อัตราส่วนลด

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุป

สับปะรดเป็นพืชหนึ่งที่เกษตรกรนิยมปลูกกันมานาน สำหรับภายในประเทศไทยมีบริโภคนิยมปลูกสับปะรดเพราะหาง่าย และราคาถูก สับปะรดเป็นวัตถุดิบป้อนอุตสาหกรรมทางการเกษตร ซึ่งอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดสดที่ผลิตได้ภายในประเทศเป็นผลิตภัณฑ์สับปะรดนั้น ได้แก่ สับปะรดกระป๋อง สับปะรดแช่แข็ง และน้ำสับปะรด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ จากการส่งออกนាំมาซึ่งรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนหลายพันล้านบาท

วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ปลูกสับปะรด ศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตและการตลาดของสับปะรด พร้อมทั้งศึกษาด้านทุนการผลิตและผลตอบแทน ทั้งนี้ยังวิเคราะห์ผลตอบแทนเพื่อหาระยะเวลาคืนทุนและมูลค่าปัจจุบันสุทธิ โดยการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ภาวะการผลิตสับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ใน 3 ตำบลเท่านั้นคือ ตำบลเขากระปุก ตำบลกลัดหลวง และตำบลท่าไม้รวก โดยมีพื้นที่ปลูกทั้งหมดประมาณ 25,620.25 ไร่ ปริมาณผลผลิตประมาณ 18,466.94 ตัน และปัจจุบันพบว่ามีความโน้มของพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะสับปะรดปลูก และดูแลรักษาง่าย สภาพภูมิประเทศเหมาะสมแก่การปลูกสับปะรด สามารถให้ผลตอบแทนสูง และมีโรงงานแปรรูปสับปะรดตั้งอยู่ใกล้ ๆ หลายโรงงาน

ภาวะการตลาดสับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี คือ เมื่อผลผลิตสับปะรดสามารถจำหน่ายได้ ส่วนใหญ่เกษตรกรจะนำไปขายให้กับโรงงานสับปะรดกระป๋องก่อนร้อยละ 75.44 และรองลงมา คือ เมื่อผลผลิตมีไม่มากพอ หรือไม่มีรถบรรทุกเป็นของตนเอง เกษตรกรก็จะนำไปขายให้กับพ่อค้าขายส่งโรงงาน หรือขายแผงรับซื้อสับปะรด ร้อยละ 21.05 และมีเพียงน้อยรายที่มีพ่อค้าสำหรับบริโภคสดมารับซื้อในไร่สับปะรดเลย คิดเป็นร้อยละ 3.51 และสุดท้ายเมื่อเกษตรกรส่งสับปะรดเข้าโรงงานสับปะรดกระป๋อง หรือแผงแล้ว แต่โดนคัดทิ้งเกษตรกรก็จะนำไปขายให้กับอุตสาหกรรมแปรรูปขนาดย่อม เช่น นำไปทำสับปะรดกวน สับปะรดอบแห้ง เป็นต้น

ปัญหาการปลูกสับปะรด คือ ปัญหาการทำไร่สับปะรดที่เกษตรกรชาวไร่สับปะรดถือว่าเป็นปัญหาตามลำดับมากไปน้อย ได้แก่ ปัญหาน้ำ และยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชมีราคาแพง ราคาสับปะรดต่ำ ปัญหาขาดแคลนนํ้า ปัญหาโรคระบาด ปัญหาขาดแคลนเงินทุนหรือสินเชื่อ ปัญหาไม่ว่างกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัชพืชและศัตรูพืชรบกวน และปัญหาค่าจ้างแรงงานสูง ปัญหาความล่าช้าในการส่งสับประรดเข้าโรงงาน ปัญหาขาดข้อมูลและข่าวสารด้านราคา ปัญหาผลผลิตสับประรดเสียหาย หรือถูกขโมย และปัญหาเส้นทางการขนส่งไม่สะดวก ความช่วยเหลือที่เกษตรกรต้องการ เกษตรกรชาวไร่ สับประรดส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือในเรื่อง การกำหนดราคาสับประรดให้ประกันราคาให้สูงขึ้นกว่าเดิม ช่วยควบคุมราคาปุ๋ย ยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืช โดยกำหนดให้ราคาที่ยำหน่ายต่ำกว่าปัจจุบัน และช่วยแนะนำเทคนิคและข้อมูลข่าวสารในการทำให้ผลกำไรต่อไร่เพิ่มขึ้น

ต้นทุนการปลูกสับประรดของเกษตรกรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ปีการเพาะปลูก 2540/41 มีดังนี้ สับประรดปลูกครั้งแรกมีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 7,289.96 บาทต่อไร่ หน่อสับประรดปลูกปีแรกมีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 3,666.93 บาทต่อไร่ หน่อสับประรดปลูกปีที่สองมีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 3,851.95 บาทต่อไร่ และหน่อสับประรดปลูกปีที่สามมีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 3,833.81 บาทต่อไร่ ซึ่งต้นทุนผันแปรที่มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายมากที่สุดคือ ค่าหน่อพันธุ์และค่าปุ๋ย ส่วนต้นทุนคงที่ คือ ค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรเฉลี่ยมีค่าเท่ากับทุกปี 65.12 บาทต่อไร่

รายได้จากการจำหน่ายสับประรดมีดังนี้ สำหรับสับประรดปลูกครั้งแรกมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 6,682.88 บาทต่อไร่ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 1.54 ตันต่อไร่ หน่อสับประรดปลูกปีแรกมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 5,907.25 บาทต่อไร่ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 ตันต่อไร่ หน่อสับประรดปลูกปีที่สองมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 4,767.95 บาทต่อไร่ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 1.45 ตันต่อไร่ และหน่อสับประรดปลูกปีที่สามมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 4,001.16 บาทต่อไร่ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 1.39 ตันต่อไร่ เมื่อหักค่าใช้จ่ายผันแปรพบว่า สับประรดปลูกครั้งแรกมีรายได้สุทธิเฉลี่ยเท่ากับ (607.10) บาทต่อไร่ หน่อสับประรดปลูกปีแรกมีรายได้สุทธิเฉลี่ยเท่ากับ 2,240.32 บาทต่อไร่ หน่อสับประรดปีที่สองมีรายได้สุทธิเฉลี่ยเท่ากับ 915.99 บาทต่อไร่ และหน่อสับประรดปีที่สามมีรายได้สุทธิเฉลี่ยเท่ากับ 167.34 บาท และเมื่อนำรายได้สุทธิไปหักค่าใช้จ่ายคงที่พบว่า สับประรดปลูกครั้งแรกมีกำไร (ขาดทุน) สุทธิเฉลี่ยเท่ากับ (672.22) บาทต่อไร่ หน่อสับประรดปลูกปีแรกมีกำไร (ขาดทุน) สุทธิเฉลี่ยเท่ากับ 2,175.20 บาทต่อไร่ หน่อสับประรดปลูกปีที่สองมีกำไร (ขาดทุน) สุทธิเฉลี่ยเท่ากับ 850.87 บาทต่อไร่ และหน่อสับประรดปลูกปีที่สามมีกำไร (ขาดทุน) สุทธิเฉลี่ยเท่ากับ 102.22 บาทต่อไร่

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนจากการทำไร่สับประรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี กรณีที่ไม่รวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินพบว่าเกษตรกรจะมีค่าระยะเวลาการจ่ายคืนทุนมีค่าเท่ากับ 1 ปี 5 เดือน 29 วัน นั้นแสดงว่าในการปลูกสับประรดควรทำการปลูกหลาย ๆ รุ่น ควรปลูกตั้งแต่ รุ่นที่ 2 ขึ้นไป และมูลค่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิ ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 10 มีค่าเท่ากับ 1,770.71 บาท ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 15 มีค่าเท่า

ไม่ต่ำกว่า 0 ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กับ 1,504.89 บาท และ ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 20 มีค่าเท่ากับ 1,254.49 บาท ซึ่งมูลค่าปัจจุบันสุทธิทั้งสามมีค่ามากกว่าศูนย์ แสดงว่าการทำไร่สับปะรดของเกษตรกรให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าสำหรับการลงทุน ดังนั้นเกษตรกรควรทำการลงทุนปลูกสับปะรด

สำหรับการทำไร่สับปะรดเมื่อรวมค่าเช่าที่ดิน และภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุนในการทำไร่สับปะรดพบว่า ระยะเวลาการจ่ายคืนทุนมีค่าเท่ากับ 1 ปี 7 เดือน 7 วัน นั้นแสดงว่าในการปลูกสับปะรดควรทำการปลูกหลาย ๆ รุ่นควรปลูกตั้งแต่ รุ่นที่ 2 ขึ้นไป และมูลค่าปัจจุบันสุทธิ ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 10 มีค่าเท่ากับ 1,306.32 บาท ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 15 มีค่าเท่ากับ 1,086.37 บาท และ ณ อัตราผลตอบแทนการลงทุนขั้นต่ำร้อยละ 20 มีค่าเท่ากับ 898.35 บาท ซึ่งแสดงว่าการทำไร่สับปะรดกรณีรวมค่าเช่าที่ดินและภาษีที่ดินเข้าเป็นต้นทุน สามารถให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน ดังนั้นเกษตรกรควรทำการลงทุนปลูกสับปะรด

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ภาวะการผลิต การตลาดของสับปะรด และต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของสับปะรด พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลตอบแทนของการทำไร่สับปะรดในอำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี ทำให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อระบบการผลิตสับปะรดให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะเป็นประเด็นต่อไปนี้

1. ปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตร โดยปรับพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปสู่กิจกรรมอื่น เช่น การเพาะปลูกพืชหมุนเวียนในพื้นที่เสื่อมสภาพขาดธาตุอาหารในดิน
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและต้นทุนการผลิต โดยการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และปรับปรุงคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ดังนี้ ส่งเสริมให้มีการจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด เพื่ออบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร
3. จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้ผลผลิตมีการกระจายอย่างสม่ำเสมอตลอดปี สนับสนุนเงินลงทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อปรับปรุงการผลิตแก่เกษตรกร
4. ส่งเสริมให้มีการทำสัญญาส่งมอบสับปะรดกับโรงงานผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สับปะรด เพื่อลดปัญหาภาวะผลผลิตสับปะรดล้นตลาดหรือภาวะผลผลิตขาดตลาด
5. การประกันราคาสับปะรดให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตทั้งระบบและปรับปรุงคุณภาพสับปะรดให้มีคุณภาพและมาตรฐานสับปะรดเข้าโรงงาน และมีบริการตรวจสอบคุณภาพของสับปะรด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. เกษตรกรชาวไร่สับปะรดในท้องถิ่นเดียวกัน ควรมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อปุ๋ย ยากำจัดวัชพืช เพื่อที่จะได้ซื้อปุ๋ย ยากำจัดวัชพืชในปริมาณที่มาก ซึ่งจะช่วยให้สามารถซื้อในราคามีถูกลง โดยอาจรวมกลุ่มเกษตรกรในลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มสหกรณ์ มีการแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม เพื่อประสานงานด้านการจัดซื้อ รวบรวมจำนวนเงิน และรวบรวมปริมาณปุ๋ย และยากำจัดวัชพืชที่ ต้องการของกลุ่มสมาชิก จากนั้นเมื่อสามารถซื้อได้เรียบร้อยแล้ว ก็ทำการแจกจ่ายให้สมาชิกแต่ละคนตามจำนวนเงิน และปริมาณที่ได้สั่งซื้อตั้งแต่ต้น

7. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการเผยแพร่ข่าวสารด้านการตลาดและการผลิตให้กับเกษตรกรอย่างทั่วถึง เช่น การแนะนำพันธุ์สับปะรดใหม่ ๆ รวมทั้งแนะนำเทคนิคหรือวิทยาการปลูกสับปะรดสมัยใหม่ ที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดต่อหน่วยพื้นที่ให้สูงขึ้น เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้มากขึ้น และเกษตรกรจะได้มีการวางแผนการทำไร่สับปะรดที่เหมาะสม

8. เกษตรกรควรปลูกสับปะรดมากกว่า 1 ไร่ แต่ไม่ควรปลูกมากกว่า 4 ไร่ หรือหลาย ๆ ไร่ต่อไป ทั้งนี้เพราะในการปลูกสับปะรดไร่ที่ 1 เกษตรกรยังขาดทุนอยู่ แต่จะได้กำไรในไร่ที่ 2 3 และ 4 แต่ถ้าปลูกไปหลาย ๆ ไร่ พบว่าจะมีกำไรในอัตราที่ลดลง ถ้าเกษตรกรยังปลูกต่อไปอาจพบกับภาวะขาดทุนได้

นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งเกษตรกร ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สับปะรด โดยเฉพาะโรงงานสับปะรดกระป๋อง รวมถึงการควบคุมและการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง เช่น การควบคุมและการดำเนินการด้านการผลิตจากกระทรวงเกษตร เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2539. แนวทางพัฒนาสับปะรดในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8. เอกสารเศรษฐกิจการเกษตรเลขที่ 100/2539.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2541. สถิติการผลิตและการส่งออกสับปะรดของไทย. สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (อัดสำเนา)

กระทรวงพาณิชย์. 2541. สินค้าส่งออกของประเทศไทย 2541. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (อัดสำเนา)

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2540. การวิเคราะห์สถิติ สถิติเพื่อการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จารุพันธ์ ทองแถม, ม.ล.. 2526. สับปะรดและอุตสาหกรรมสับปะรดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพืชสวน, คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ที่ว่ากรอำเภอท่ายาง. 2541. บรรยายสรุป อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ปี 2541. (อัดสำเนา)

ธงชัย เนมขุนทด. 2530. สับปะรด. กรุงเทพมหานคร: เรื่องแสงการพิมพ์.

ธีระศักดิ์ ยอดบางเตย. 2541. การผลิตสับปะรดและการส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ปัญหาพิเศษปริญญาตรี, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

บริษัทสับปะรดไทย จำกัด และสำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. 2535. หนังสือความรู้การปลูกสับปะรด. ประจวบคีรีขันธ์: (ไม่ระบุสำนักพิมพ์).

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน). 2541. รายงานเศรษฐกิจ ธันวาคม 2541. 31(12): น. 79-82.

เสนาะ ดิยาวี และกิ่งกนก พิทยานุคุณ. 2537. การบัญชีบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี. 2541. รายงาน ขพก.8.8.2 (ตำบล). เพชรบุรี. (อัดสำเนา)

Food and Agriculture Organization. 1995. "Yearbook Trade". WWW.thaitrade.com. ใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

ตารางค่าแฟคเตอร์ของอัตราส่วนลด

ตารางที่ 1 ค่าแฟคเตอร์ของอัตราส่วนลด สำหรับเงิน 1 บาท ณ อัตราร้อยละ k ตามระยะเวลา n ปี

Year (n)	8%	10%	12%	14%	15%	16%	18%	20%	22%
1.....	0.962	0.909	0.893	0.877	0.870	0.862	0.847	0.833	0.820
2.....	0.857	0.826	0.797	0.769	0.756	0.743	0.718	0.694	0.672
3.....	0.794	0.751	0.712	0.675	0.658	0.641	0.609	0.579	0.551
4.....	0.735	0.683	0.636	0.592	0.572	0.552	0.516	0.482	0.451
5.....	0.681	0.621	0.567	0.519	0.497	0.476	0.437	0.402	0.370
6.....	0.630	0.564	0.507	0.456	0.432	0.410	0.370	0.335	0.303
7.....	0.583	0.513	0.452	0.400	0.376	0.354	0.314	0.279	0.249
8.....	0.540	0.467	0.404	0.351	0.327	0.305	0.266	0.233	0.204
9.....	0.500	0.424	0.361	0.308	0.284	0.263	0.225	0.194	0.167
10.....	0.463	0.386	0.322	0.270	0.247	0.227	0.191	0.162	0.137

ที่มา : (เสนาะ และ กิ่งกนก, 2537)

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ชุดที่.....

ตำบล.....

แบบสอบถามปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาผลตอบแทนและต้นทุนการผลิตของสับประรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยปัญหาพิเศษ เรื่อง การศึกษาผลตอบแทนและต้นทุนการผลิตของสับประรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นการศึกษาถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ปลูกสับประรด ศึกษาต้นทุนการผลิต ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อไร่ และจุดคุ้มทุนในการปลูกสับประรด และศึกษาถึงปัญหา และอุปสรรคในการผลิตสับประรดของเกษตรกรในพื้นที่เขตอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตสับประรดต่อไป ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้ช่วยตอบแบบสอบถามนี้ และขอได้โปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านเพื่อจะได้ นำผลไปใช้เป็นประโยชน์ต่อตัวท่านเองและส่วนรวม ผู้วิจัยขอรับรองว่า ข้อมูลที่ท่านตอบให้ทั้งหมดนี้จะถือเป็นความลับและจะนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะรวม ๆ เท่านั้น

แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง มี 17 ข้อ

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตสับประรด มี 16 ข้อ

ตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับปัญหา และความคิดเห็นในการผลิตสับประรดของเกษตรกร มี 2 ข้อ

ผู้วิจัยขอขอบคุณเกษตรกรตัวอย่างทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นอย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นายญาณวุฒิ เจริญวิกุล

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ลงในช่องว่าง
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ศาสนา

1. พุทธ

2. อิสลาม

3. คริสต์

4. อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ระดับการศึกษา

1. ไม่ได้เรียนหนังสือ

2. เรียนหนังสือ จบการศึกษาชั้น (ระบุ).....

5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย).....คน

6. จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยทำไร่สับปะรด (รวมผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย).....คน

7. อาชีพหลักของท่าน (อาชีพที่ใช้เวลาทำมากที่สุดในรอบปี)

1. ทำไร่สับปะรด

2. ทำสวนผลไม้

3. รับจ้าง

4. ทำสวนผัก

5. ค้าขาย

6. เลี้ยงสัตว์

7. รับราชการ

8. ทำนา

9. อื่น ๆ (ระบุ).....

8. อาชีพรองของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ไม่มี

2. ทำไร่สับปะรด

3. ทำสวนผลไม้

4. รับจ้าง

5. ทำสวนผัก

6. เลี้ยงสัตว์

7. ค้าขาย

8. รับราชการ

9. ทำนา

10. อื่น (ระบุ).....

9. เหตุผลที่ทำให้ไร่สับปะรด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ให้ผลตอบแทนสูง

2. ให้ผลตอบแทนหลายปี

3. การปลูกและดูแลรักษาง่าย

4. ต้นทุนการผลิตต่ำ

5. พื้นที่เหมาะสม

6. ทำตามเพื่อนบ้าน

7. ทำตามบรรพบุรุษ

8. อื่น ๆ (ระบุ).....

10. การจดทะเบียนเป็นชาวไร่สับปะรด

1. จดทะเบียนแล้ว
 2. ยังไม่ได้จดทะเบียน เพราะ.....

11. สถานภาพการทำไร่สับปะรด

1. เป็นหัวหน้าโคกดำ และเกษตรกรชาวไร่สับปะรด
 2. เป็นเกษตรกรชาวไร่สับปะรด

12. ท่านเริ่มทำไร่สับปะรดมานานแล้วประมาณ..... ปี

13. ชื่อพันธุ์สับปะรดที่ท่านปลูกปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ชื่อ)

1. พันธุ์ปัตตาเวีย หรือพันธุ์สมุทแคยีน
 2. พันธุ์อินทรีจิต
 3. พันธุ์ขาว
 4. พันธุ์ภูเก็ต หรือพันธุ์สวี
 5. พันธุ์นางแล หรือพันธุ์น้ำผึ้ง
 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

14. ครอบครัวยุคของท่านมีพื้นที่สำหรับการปลูกสับปะรดทั้งหมด.....ไร่

เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองจำนวน.....ไร่

เช่าจากผู้อื่นเพื่อทำไร่สับปะรด.....ไร่ อัตรารเช่า.....บาทต่อไร่ต่อปี

โดยแบ่งเป็น

1. พื้นที่ปลูกสับปะรดครั้งแรก.....ไร่
 2. พื้นที่หน่อสับปะรดปลูกปีแรก.....ไร่
 3. พื้นที่หน่อสับปะรดปลูกปีที่สอง.....ไร่
 4. พื้นที่หน่อสับปะรดปลูกปีที่สาม.....ไร่

15. สับปะรดที่ตัดขายเป็น

1. สับปะรดสุก
 2. สับปะรดดิบ
 3. ทั้งสับปะรดสุก และสับปะรดดิบ

16. ส่วนใหญ่ท่านจำหน่ายสับปะรดโดยการ (ตอบได้มากกว่า 1 ชื่อ)

1. ส่งโรงงาน
 2. ส่งแผง
 3. มีพ่อค้ามารับซื้อที่ไร่
 4. อื่น ๆ
 (ระบุ).....

17. ท่านจัดหาแรงงานในการปลูก ดูแลรักษา และเก็บเกี่ยวสับปะรดโดย (ตอบได้มากกว่า 1 ชื่อ) :

1. จัดหาเอง
 2. คนงานประจำ
 3. หัวหน้าโคกดำจัดหาให้
 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกสับปะรด

1. ต้นทุนการเตรียมดินปลูกสำหรับสับปะรดปลูกครั้งแรก
 อัตราการจ้างสำหรับเตรียมดิน.....บาท/ไร่ หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท
2. ต้นทุนหน่อพันธุ์
 ราคาหน่อพันธุ์ที่ซื้อ.....บาท/100หน่อ
 ค่าจ้างแรงงานสำหรับการเตรียมหน่อพันธุ์.....บาท/100หน่อ
 หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท
3. ต้นทุนการปลูก
 อัตราการจ้างสำหรับปลูก.....บาท/ไร่ (.....บาท/100หน่อ)
 หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท
 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการปลูก.....บาท
4. ต้นทุนการปลูกซ่อม
 ต้นทุนการปลูกซ่อม.....บาท/ไร่ (.....บาท/100หน่อ)
 หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท
 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการปลูกซ่อม.....บาท

5. ต้นทุนการใส่ปุ๋ย และการใช้แรงงานในการใส่ปุ๋ย

ประเภท สับประรด	ชนิดปุ๋ย	ความถี่ (ครั้ง/ไร่/ รุ่น)	ค่าจ้างแรง งานต่อไร่ (บาท)	ปริมาณที่ใช้ ต่อไร่ (หน่วย)	ราคาปุ๋ยต่อ หน่วย (บาท)	รวมเงินจ่าย ทั้งสิ้น (บาท)
สับประรด ปลูกครั้ง แรก	ปุ๋ยคอก	.....	.....	.....	.....	.....
	ปุ๋ยเคมี	.....	.....	.....	.....	.....
	1.สูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
	2.สูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
	3.อื่นๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
หน่อ สับประรดปี แรก	ปุ๋ยคอก	.....	.....	.....	.....	.....
	ปุ๋ยเคมี	.....	.....	.....	.....	.....
	1.สูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
	2.สูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
	3.อื่นๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
หน่อ สับประรดปี ที่สอง	ปุ๋ยคอก	.....	.....	.....	.....	.....
	ปุ๋ยเคมี	.....	.....	.....	.....	.....
	1.สูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
	2.สูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
	3.อื่นๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
หน่อ สับประรดปี ที่สาม	ปุ๋ยคอก	.....	.....	.....	.....	.....
	ปุ๋ยเคมี	.....	.....	.....	.....	.....
	1.สูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
	2.สูตร.....	.....	.....	.....	.....	.....
	3.อื่นๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ต้นทุนการใช้สารกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช และสารเร่งผล

ประเภท สับประรด	ชื่อสารเคมี	ความถี่ (ครั้ง/ไร่/ รุ่น)	ค่าจ้างแรงงานต่อไร่ (บาท)	ปริมาณที่ใช้ ต่อไร่ (หน่วย)	ราคาสารเคมี ต่อหน่วย (บาท)	รวมเงินจ่าย ทั้งสิ้น (บาท)
สับประรด ปลูกครั้งแรก	1.....	.....	.....	.....	.....	.....
	2.....	.....	.....	.....	.....	.....
	3.....	.....	.....	.....	.....	.....
	4. อื่นๆ	.....	.....	.....	.....	.....
หน่อ สับประรดปี แรก	1.....	.....	.....	.....	.....	.....
	2.....	.....	.....	.....	.....	.....
	3.....	.....	.....	.....	.....	.....
	4. อื่นๆ	.....	.....	.....	.....	.....
หน่อ สับประรดปีที่สอง	1.....	.....	.....	.....	.....	.....
	2.....	.....	.....	.....	.....	.....
	3.....	.....	.....	.....	.....	.....
	4. อื่นๆ	.....	.....	.....	.....	.....
หน่อ สับประรดปีที่สาม	1.....	.....	.....	.....	.....	.....
	2.....	.....	.....	.....	.....	.....
	3.....	.....	.....	.....	.....	.....
	4. อื่นๆ	.....	.....	.....	.....	.....

7. ต้นทุนแคะจุก

อัตราค่าจ้างเหมาแคะจุก.....บาท/ไร่ หรือจ้างรายวัน.....บาท/วัน/คน
หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท

8. ต้นทุนคลุมผล

อัตราค่าจ้างเหมาคลุมผล.....บาท/ไร่ หรือจ้างรายวัน.....บาท/วัน/คน
หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท

9. ต้นทุนตัดสับประรด

อัตราค่าจ้างเหมาตัด.....บาท/ไร่ หรือจ้างรายวัน.....บาท/วัน/คน
หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท

10. ต้นทุนการขึ้นสับประรด

อัตราค่าจ้างขึ้นสับประรด.....บาท/ตัน หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ต้นทุนการบรรทุก และขนส่ง

อัตราค่าจ้างบรรทุก.....บาท/ตัน หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท

12. ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงอาหารและรักษาพยาบาลคนงานจ้าง ที่นอกเหนือจากการจ่ายค่าจ้าง

จำนวนเงินจ่ายทั้งสิ้น.....บาท

13. ต้นทุนเงินกู้ ดอกเบี้ย และภาษี

เงินกู้ 1. ....บาท แหล่งเงินกู้..... อัตราดอกเบี้ย.....

2. ....บาท แหล่งเงินกู้..... อัตราดอกเบี้ย.....

ภาษี 1. ภาษีที่ดิน อัตราการคิด.....หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท

2. ภาษีเงินได้จากการขายสับปะรด

อัตราการคิด.....หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท

ภาษีอื่น ๆ ..... อัตราการคิด.....หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท

14. อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำไร่สับปะรด รวมทั้งค่าใช้จ่าย

รายการ	จำนวนหน่วย (หน่วย)	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ค่าซ่อมแซมต่อ ปี (บาท)	ใช้งานมาแล้ว (ปี)	อายุการใช้งาน (ปี)
เครื่องสูบน้ำ	.....	.....	.....	.....	.....
เครื่องพ่นยา	.....	.....	.....	.....	.....
ถังผสมยา	.....	.....	.....	.....	.....
จอบ	.....	.....	.....	.....	.....
มีดสับปะรด	.....	.....	.....	.....	.....
เชือก	.....	.....	.....	.....	.....
อื่น ๆ (ระบุ)	.....	.....	.....	.....	.....
1.	.....	.....	.....	.....	.....
2.	.....	.....	.....	.....	.....
3.	.....	.....	.....	.....	.....
4.	.....	.....	.....	.....	.....

15. ต้นทุน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

1. ค่าบำรุงกลุ่มสมาชิกชาวไร่สับปะรด อัตราการคิด.....

หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท

2. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ระบุ)..... อัตราการคิด.....

หรือจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16. รายได้จากการขายสับประรด

ประเภทสับประรด	ปริมาณที่ตัดได้ (ตัน)	ราคาต่อตัน (บาท)	รายได้จากการ ขาย (บาท)	เงินสับสนุนเพิ่ม เต็ม (บาท)
สับประรดปลูกครั้งแรก				
1. สับประรดสุก	.....	.....	.....	.....
2. สับประรดดิบ	.....	.....	.....	.....
3. หน่อสับประรด	.....	.....	.....	.....
4. อื่น ๆ.....	.....	.....	.....	.....
หน่อสับประรดปีแรก				
1. สับประรดสุก	.....	.....	.....	.....
2. สับประรดดิบ	.....	.....	.....	.....
3. หน่อสับประรด	.....	.....	.....	.....
4. อื่น ๆ.....	.....	.....	.....	.....
หน่อสับประรดปีที่สอง				
1. สับประรดสุก	.....	.....	.....	.....
2. สับประรดดิบ	.....	.....	.....	.....
3. หน่อสับประรด	.....	.....	.....	.....
4. อื่น ๆ.....	.....	.....	.....	.....
หน่อสับประรดปีที่สาม				
1. สับประรดสุก	.....	.....	.....	.....
2. สับประรดดิบ	.....	.....	.....	.....
3. หน่อสับประรด	.....	.....	.....	.....
4. อื่น ๆ.....	.....	.....	.....	.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ปัญหา และความคิดเห็นในการปลูกสับปะรดของเกษตรกร

1. ท่านประสบปัญหาต่อไปนี้เพียงใด

รายการ	ระดับปัญหา		
	มีมาก	มีเพียงเล็กน้อย	ไม่มีปัญหา
1. โรคระบาด	○	○	○
2. วัชพืช และศัตรูพืชระบาด	○	○	○
3. ดินไม่สมบูรณ์	○	○	○
4. ขาดแคลนน้ำ	○	○	○
5. ปุ๋ย ยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชมีราคาแพง	○	○	○
6. ปุ๋ย ยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชมีการปลอมปน	○	○	○
7. ขาดแคลนแรงงาน	○	○	○
8. ค่าจ้างแรงงานสูง	○	○	○
9. ขาดแคลนเงินทุนหรือสินเชื่อ	○	○	○
10. ผลผลิตสับปะรดเสียหาย หรือถูกขโมย	○	○	○
11. ราคาสับปะรดต่ำ	○	○	○
12. ขาดข้อมูลและข่าวสารด้านราคา	○	○	○
13. ความล่าช้าในการส่งสับปะรดเข้าโรงงาน	○	○	○
14. เส้นทางรถขนส่งไม่สะดวก	○	○	○
15. ตลาดรองรับไม่เพียงพอ	○	○	○
16. อื่น ๆ (ระบุ).....	○	○	○

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ท่านต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ และองค์กรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำไว้
สับประคอย่างไร.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ลงชื่อ ..... / ..... / ..... / 2542

(นายญาณวุฒิ เจริญวีกุล)

